Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1995 йил 5 август, шанба • № 62 (10.738) • Эркин нархда сотилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКАДАГИ БИР ҚАНЧА КОРХОНА ВА ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига қўшаётган ҳиссаси, Тошкент туманида қоғоз фабрикасини қуриш ва муддатидан илгари фойдаланишга топширишда қилган фидокорона меҳнати ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётганликлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Фасхутдинов Рашид Рашидович — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли 93-махсус трест жамоа корхонаси Тошкент «Энергомонтаж» бошқармасининг монтажчилар бригадаси бошлиғи

Қосимов Жўрабой Йўлдошевич — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 52-қурилиш бошқармасининг дурадгорлар бригадаси бошлиғи

ҚУЙИДАГИЛАРГА ФАХРИЙ УНВОНЛАР БЕРИЛСИН: «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

Асриев Роберт Григорьевич — «Тошинжқурилиш» акционерлик жамиятининг бош муҳандиси

Дадахонов Тоир — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 50-қурилиш бошқармасининг комплекс бригадаси бошлиғи

Ким Бронислав Александрович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 65-қурилиш бошқармасининг комплекс бригадаси бошлиғи

Муҳамедов Ғафуржон Каримович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти бошқарувининг раиси

Муҳитдинов Яшнар Сидиқович — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли 93-махсус трест жамоа корхонасининг бошқарувчиси

Хошбахтиев Эрик Абдураҳимович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 51-қурилиш бошқармасининг комплекс бригада бошлиғи

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

Киося Степан Васильевич — «Ўзбеккимёмаш» акционерлик жамияти иситиш қозонлари ишлаб чиқариш бригадаси бошлиғи

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Ашуров Тўлқин Турғунович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 50-қурилиш бошқармасининг ғишт терувчилар бригадаси бошлиғи

Баумбах Викентий Мартинович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли «Тошмахсуспардозқурилиш» акционерлик жамияти 11-қурилиш бошқармасининг мармар тарашловчиси

Ганул Юрий Николаевич — Ўзбекистон кимё саноати илмий текшириш ва лойиҳа институтининг лойиҳа раҳбари

Гончаров Михаил — «Ўзэлектраппарат» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси 6-цехининг бўёқчиси

Зокиров Ботир Эркинович — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 12-трест акционерлик жамияти 51-қурилиш бошқармасининг бошлиғи

Зарипов Абсамат Жабборович — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмаси бошқаруви раисининг ўринбосари

Комилов Ғафуржон Мирзаевич — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли «Тошмахсуспардозқурилиш» акционерлик жамияти 11-қурилиш бошқармасининг бўёқчилар бригадаси бошлиғи

Каримов Насимқул Ҳазратқулович — «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси бошқаруви раисининг ўринбосари

Лаптиев Юрий Васильевич — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли «Ўзсаноатвентиляция» жамоа корхонаси Тошкент вилояти монтаж-созлаш бошқармасининг монтажчилар бригадаси бошлиғи

Луговая Валентина Михайловна — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли «Ўзиссиқликмонтаж» трести жамоа корхонаси «Монтажкимёҳимоя» Олмалиқ махсус бошқармасининг футерловчиси

Межмединов Сейран — Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазирлигига қарашли 1-«Ўзқишлоқэлектрқурилиш» трести 5-механизациялашган колоннасининг электр монтёри

Мороз Владимир Евгеньевич — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли «Ўзэлектрмонтаж» бирлашмаси ишга тушириш-созлаш бошқармасининг муҳандис-созловчиси

Орипов Исмоилжон Эргашевич — «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 4-трест акционерлик жамияти 7-қурилиш бошқармасининг дурадгори

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 1 август.

Бекобод шаҳрининг 50 йиллиги олдидан

МУНОСИБ НИШОНЛАШ УЧУН

Металлурглар, цементчилар, нурчилар, қурувчилар шаҳри бўлган Бекобод таваллудининг 50 йиллиги нишонланадиган кунлар тобора яқинлашмоқда. Шу муносабат билан ўтган чоршанба куни Бекобод шаҳрининг ярим асрлик тўйига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Уни Тошкент вилояти ҳокими Э. М. Рўзиев бошқарди.

Йиғилишда шаҳар ҳокими, ташкилий қўмита раиси Ж. Ғ. Насриддинов олиб борилаётган ишлар, белгиланган тадбирларнинг бажарилиши тўғрисида гапириб берди. Сўнгра шаҳарнинг барча ташкилотлари, муассасалари, корхоналари, идораларида тайёргарлик юзасидан амалга оширилаётган ишлар таҳлил этилди. Жумладан, Ўзбекистон металлургия заводи (А. Фармонов), Ўзбекистон металлургия қурилиш трести (Т. Норбўтаев), Бекобод цемент ҳиссадорлик жамияти (И. Қурбонов), шаҳар маиший-коммунал хўжалиги (Р. Йўлдошев), маҳаллалар уюшмаси (А. Норбоев), шаҳар маданий-истироҳат боғи (Й. Мансуров) ва бошқа жамоаларда бундан буён адо этиладиган юмушлар белгилаб берилди. Айни пайтда йўл қўйилаётган камчиликлар рўй-рост кўрсатилди. Шу билан бирга шаҳар тўйига дахлдор вилоят ташкилотларининг вазифалари яна бир карра аниқлаштириб олинди.

Шаҳар тезда байрам «либосини киймоғи» лозимлиги, бунинг учун ободончилик ишларига алоҳида эътибор бериш, маҳаллалар, даҳалар оқсоқоллари ва аҳолиси фаол саъи-ҳаракат кўрсатишлари кераклиги таъкидланди. Йўллар, кўприклар, йўлкалар равонлиги, майдонлар, дам олиш масканлари, сайилгоҳлар, хиёбонлар, дарё соҳиллари гўзаллиги ўзига хос бўлмоғи лозим. Соғлиқни сақлаш, таълим-тарбия, маданий-маърифий, савдо-сотиқ, транспорт идораларининг ишлари алоҳида аҳамият касб этади.

Йиғилиш охирида вилоят ҳокими Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Бекобод шаҳрининг 50 йиллигига тайёргарлик ва уни ўтказиш тўғрисидаги қароридан келиб чиқадиган вазифалар юзасидан янги йўл-йўриқлар ва тавсиялар берди.

МАРИЯНИНГ ЯНГИ ДОВОНИ

Зарбдор 45 кун

Асад кириб ғўзаларда ҳосил нишоналари кўпая бошлади. Саратон қуёши еру кўкка ёлқин пуркайди. Ёзнинг бу саҳийлиги Марияни хушнуд этади. Ахир иссиқ қанча кўп бўлса, ғўзага шунча яхши-да. Аммо ҳаво ҳийла дим. У ҳосилга кирган ғўзалар учун хавфли. Бундай пайтда қатор ораларига культиватор киритиб, шамоллатиб турилмаса, гуллар, шоналар, ҳатто, кўсаклар тўкилиб кетиши мумкин. Мария буни кўп йиллик тажрибасидан яхши билади.

Унинг хаёлини эртанги кун ташвишлари банд этди. Ахир ҳозир энг масъулиятли дамлар. Зарбдорчасига меҳнат қиладиган палла. Хирмон баракаси мана шу кунларда яратилади.

Юқоричирчиқ туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигининг тадбиркор бригада бошлиқларидан бири Мария Муродованинг пахтачилик бригадасига етакчилик қилаётганига ҳам саккиз йилдан ошиб қолди. Ўтган йили 104 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» етиштиришга муваффақ бўлди. Бу йилги марра — 35 центнер!

Бир дона чигитни она замин бағрига қадаб, ундан оппоқ чаноқлар чамани бунёд этгунча деҳқон эрта баҳордан то кеч кузгача тиним билмайди. Мария Муродова ҳам ана шундай меҳнатга меҳр қўйган деҳқон фарзанди. Бундай фидойи кишиларнинг лабзи ҳалол бўлади. Биз унинг янги довон ошишига ишонамиз.

А. МАҲСУДОВ.

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ: воқеалар, хабарлар, янгиликлар

МУСТАҚИЛЛИК БАЙРАМИ ОЛДИДАН

КОНЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Ангрен кўмир ҳавзаси меҳнат жамоаси ўтиш даври мураккабликларига қарамай, йилнинг биринчи ярмини муваффақиятли якунлади. Истеъмолчиларга салкам 1 миллион 200 минг тонна кўмир етказиб берилди. Бу режадагидан қарийб қирқ минг тонна кўпдир.

Ангренлик кончилар республика энергетика тизимидаги корхоналар, хусусан, Ангрен ва Янги Ангрен ГРЭСларини саноат ёқилғиси билан бир меъёрда таъминлаб келмоқда. Маҳсулот шартнома асосида қўшни вилоятларга, шунингдек, Қозоғистонга ҳам жўнатиляпти.

(ЎзА).

Янгийўлдаги мебель корхонаси хилма-хил ва сифатли маҳсулотлари билан донг таратмоқда. Ушбу суратларда корхона ишлаб чиқарган юмшоқ ва идора мебелларини кўриб турибсиз.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

СУПЕРМАРКЕТ УЧТАГА ЕТДИ

Шаҳар фуқароларига савдо хизмати кўрсатаётган супермаркет дўконлари сони учтага етди. Уларнинг дастлабкиси бундан бир неча ой илгари фойдаланишга топширилган эди.

Яқинда бир йўла яна иккита шундай йирик замонавий савдо корхоналари фойдаланишга топширилди. «Наврўз» ва «Хуршид» деб аталувчи бу дўконларга биринчи кундан бошлаб харидорлар серқатнов бўлиб қолдилар. Чунки, уларнинг пештахталарида доим турли-туман озиқ-овқат ва саноат маҳсулотлари бўлади. Аҳолининг кундалик эҳтиёжлари учун асқотадиган буюмлар кўплиги харидорларни ўзига жалб қилмоқда. Айрим кунлари сотувга қўйилган маҳсулот хили икки мингтага етмоқда.

— Жамоамиз, — дейди «Наврўз» супермаркет дўкони директори Ш. Байрамов, — олмалиқликларга савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга ҳисса қўшишни ўзларининг муқаддас бурчлари, деб ҳисоблашмоқда.

М. ҲАМИДОВ.

. ТУРКИСТОН — УМУМИЙ УЙИМИЗ

АБАЙНИ ЭСЛАБ

ЯҚИНДА Янгибозордаги истироҳат боғида қозоқ халқининг мутафаккири, истеъдодли оқин Абай — Иброҳим Қўнанбоев туғилган куннинг 150 йиллигига бағишлаб байрам ўтказилди. Файзли дастурхон ёзилиб, аҳолига ош тортилди.

Юқоричирчиқ туман ҳокимлиги ва вилоят, туман қозоқ миллий-маданий марказлари ташаббуси билан ташкил этилган бу тадбир катта сайилга айланиб кетди,

— ЮНЕСКО қарорига кўра 1995 йил — Абай йили деб эълон қилинганлиги сизларга маълум, — деди тантанани очар экан, туман ҳокимининг биринчи муовини М. Ёқубов, — бу сана Марказий Осиёдагина эмас, жаҳон мамлакатлари тарихида ҳам ёрқин из қолдирмоқда. Абай таваллуд топган кун кенг нишонланмоқда...

Йиғилганлар олдида туман ҳокими М. Қалқулов Абай ҳаёти ва фаолияти ҳақида маъруза қилди.

Шодиёнада иштирок этган Қозоғистоннинг Ўзбекистондаги мухтор элчиси Нажмиддин Есқалиев, республика қозоқ миллий марказининг раиси Т. Холбоев ва бошқа меҳмонлар бундай тадбирни уюштирган туман ҳокимлигига, ташкилотлар ва жамоаларга миннатдорчилик билдирдилар.

Тантанада туман маданият бўлими, шунингдек жамоа хўжаликларидаги бадиий дасталар ҳаваскорлари, оқинлар хизматда бўлдилар.

«СЎҒДИЁНА» ТЎЁНАСИ

Т. ХЎЖАЕВ номли «Киноактёр» ижодий бирлашмаси қошида ташкил топган «Сўғдиёна» дастаси республикамиз мустақиллигининг 4 йиллик тўйига махсус дастур тайёрлаб, ижодий сафарда юрибди. Жамоа яқинда Андижон ва Бухоро сафаридан қайтди. Шубҳасиз, у ерда жамоа аъзоларининг ҳар бир чиқишларини томошабинлар олқишлар билан кутиб олдилар.

Энди навбат — Тошкент вилоятига. Яқин кунларда «Сўғдиёна» ўзининг халқ суйган янги куй-қўшиқлари билан вилоятимиз меҳнаткашлари меҳмони бўладилар.

А. ТОЛИПОВ.

ЯНГИ ПОЙАБЗАЛ ЦЕХИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтининг Яккасарой ва вилоятимиздаги Зангиота туманлари меҳнаткашларининг ўзаро ҳамкорлиги, оталиқ алоқалари тобора кенгайиб, ўзининг янги-янги қирраларини намойиш этмоқда. Кейинги йилларда қишлоқларга саноат ишлаб чиқаришининг кириб боришида бу тамойил кўзга янада яққол ташланмоқда.

Яккасарой туманидаги қатор саноат корхоналари жамоалари қишлоқлар ва жамоа хўжаликларида кичик корхоналар, филиаллар ва цехлар ташкил этишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шундай иқтисодий ҳамкорлик меваларидан яна бири яқинда фойдаланишга топширилди: иккинчи пойабзал фабрикаси маъмуриятининг яқиндан берган ёрдами натижасида Зангиота туманидаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасида кичик пойабзал цехи ишга тушди. Унда ҳозирча йигирма нафар киши иш билан таъминланди. Кейинчалик унда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, янги ишчи ўринларини барпо этиш назарда тутилмоқда. Шундай саноат ишлаб чиқариши бўлинмаларини Навоий номли ва бошқа хўжаликларда ҳам ташкил этиш бўйича ишлар олиб борилянти.

М. ҲАМИДОВ.

«БАНДЛИК» ДАСТУРИ АСОСИДА

Тошкент вилоятида аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоялаш бўйича сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Йилнинг ўтган даври мобайнида «Бандлик» дастури асосида режадаги 4133 ўрнига 5136 янги иш ўрни ташкил этилди. Биргина Оҳангарон туманида элликка яқин кичик ва хусусий корхона, савдо дўкони, фирма ва фермер хўжаликлари очилди. «Гулчеҳра», «Яхё» кичик корхоналари кўпгина ёшларни касбга ўргатиш ва ишга жойлаштиришда айниқса намуна кўрсатмоқда.

Бироқ ҳамма жойда ҳам бу борадаги ишларни кўнгилдагидек деб бўлмайди. Масалан, Янгийўл шаҳрида, Бекободда бу иш ўлда-жўлда қолмоқда. Мутасаддилар шу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришса ёмон бўлмасди.

ЗАВОД ИШГА ТУШДИ

БЕКОБОД шаҳрида Туркия технологияси асосида ишлайдиган «Экмосан» кичик нон заводи маҳсулот бера бошлади. Айни пайтда ҳар кеча-кундузда 30 тонна нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган йирик завод қурилиши ниҳоясига етмоқда.

Бу ерда мустақиллик байрами ҳамда шаҳарнинг эллик йиллик тўйига тайёргарлик доирасида элликдан ортиқ саноат, савдо ва маданий-маиший иншоотлар қурилиш-таъмирлаш ишлари жадал олиб борилянти.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

БЎКА туманида ҳам мустақиллигимизнинг тўрт йиллигига қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Байрам арафасида туманда 422 ўринли янги мактаб, деҳқон бозори, учта чойхона, иккита тегирмон, қирқдан кўпроқ хусусий дўкон ва бошқа иншоотлар ишга тушади. Эски бозор ўрнида икки юзга яқин косиб меҳнат қиладиган миллий ҳунармандчилик мажмуи барпо этилмоқда.

Н.ДУШАЕВ,
ЎЗА мухбири.

ТОШКЕНТ ЯҚИНИДАГИ КОСМИК МАКТАБ

Ёшлигида ким космик кема, сайёралараро космик станция, ер йўлдошининг ҳақиқий моделини ясашни орзу қилмаган дейсиз! «Ўзбеккосмос» республика агентлигининг «Коинот» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида очилган халқаро аэрокосмик мактабга қабул қилинган юқори синф ўқувчилари ана шундай орзуларини рўёбга чиқариш имкониятига эга бўлдилар. Машғулотлар бирлашманинг Тошкент вилоятида жойлашган дам олиш зонасида ўтмоқда.

Ёзги халқаро аэрокосмик мактабга 60 нафар ўқувчи қабул қилинган. Ўзбекистоннинг турли вилоятларидан, шунингдек, Россия, Қозоғистон ва Қирғизистондан келган болаларга барча шарт-шароитлар яратилган. Лекциялар ва амалий ишлар учун хоналар, компьютер заллари жиҳозланган. Ўн кун машғулот ўтказишга мўлжалланган мактаб дастури жуда тиғиз. Юқори синфларнинг ўқувчилари космик тадқиқотлар назарияси билан танишишдан ташқари, жиддий илмий изланишларда иштирок этадилар ва ҳатто ўзлари учиш аппаратларининг ҳаракатланадиган моделларини ясайдилар. Бу ишда уларга аэрокосмик корхоналарнинг мутахассислари ёрдам беради. Мактабга «Коинот» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори ва бош конструктори, Халқаро инженерлар академиясининг академиги Шавкат Воҳидов раҳбарлик қилмоқда. Илмий-тадқиқот институтларидан, Ўзбекистон, Покистон, Россия, Америка Қўшма Штатларининг олий ўқув юртларидан таклиф қилинган мутахассислар машғулот ўтказишади. Лекторлар орасида космонавт-учувчи Владимир Жонибеков билан тадқиқотчи-учувчи Солижон Шарипов ҳам бор.

— Истеъдодли юқори синф ўқувчилари учун бундай ёзги мактабни еттинчи марта ташкил этишимиз, — дейди «Коинот» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг биринчи ўринбосари Баҳром Исабеков. — Бу йилги мавсумни Ўзбекистон мустақиллигининг тўрт йиллигига бағишладик. Бу рамзий маънога эга. Мамлакатимизнинг келажаги — ёш авлоднинг қандай камол топиб, қандай кишилар бўлиб етишига боғлиқ. Президентимиз Ислом Каримов нутқларида кўп марта таъкидлаганидек, даврнинг ўзи мактаб — олий ўқув юрти — илмий-тадқиқот институти тарзидаги илмий-таълим комплексларини барпо этишни тақозо этмоқда. Бундай комплексларда илмий-техника тараққиёти устувор йўналиш бўлиши керак. Космик тармоқ ана шундай йўналишлардан биридир. Мактаб, олий ўқув юрти ва илмий-тадқиқот муассасалари ўртасида шундай мустаҳкам алоқа бўлган тақдирдагина юксак технологияга асосланган ишлаб чиқаришда ишлашга ва янгича фикрлашга, давлатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлашга чинакам ҳисса қўшишга қодир бўлган мутахассисларни тайёрлаш мумкин. Шу сабабли, ҳозирги пайтда муносиб ўринбосарларни тарбиялаш асосий вазифалардан биридир. Бирлашмамиз ҳузурида ёзги мактабдан ташқари, бутун ўқув йили давомида ишлайдиган ёшлар аэрокосмик маркази очилган. Унинг тингловчилари самолёт ва ракеталар моделларини ясашни ўрганадилар, компьютерда лойиҳалар тузиш билан шуғулланадилар. Машғулотларда муваффақиятли қатнашган мактаб ўқувчилари олий ўқув юртларига, хусусан Тошкент давлат авиация институтига кириш учун йўлланма оладилар.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

МУСТАҚИЛЛИК КУНИ ОЛДИДАН

ҲУР ДИЁР МАДҲИЯСИ

ПАРКЕНТ. Туманда қишлоқлараро «Ютуқларимиз сенга, ҳур Ватан!» номли спорт ва санъат байрамлари ўтказилмоқда. Кумушкон оромгоҳида «Ватанимни куйлайман» номли бадиий мусиқий оқшом, Қўшчинор боғида эса фольклор байрами ва катта кураш мусобақалари бўлиб ўтди. Туман кутубхоналарида «Истиқлолинг муборак, жонажон ўлкам!», «Мустақиллик одимлари», «Гулла, яшна, ҳур Ўзбекистон!» номли китоб кўргазмалари ташкил қилинди.

ОҚҚЎРҒОН. Туман маданий-маърифий муассасаларида «Ҳур диёр мадҳияси» номли бадиий-мусиқий дастур тайёрланиб, томошабинлар эътиборига ҳавола қилинди. Бу ишда, айниқса, туман марказий маданият уйи қошидаги «Наврўзи ажам» ва «Қувонч» дасталари қатнашчиларининг ҳиссаси катта. Жойларда «Фахрийлар фахримиз» мавзусида меҳнат фахрийлари ва илғорлари билан учрашувлар ўтказилмоқда.

ҚУЙИЧИРЧИҚ. Туман бадиий ҳаваскорлик жамоалари ҳамкорликда байрам кунлари туман марказида намойиш қилинадиган «Ўзбекистон, гўзал диёрим» номли театрлаштирилган бадиий мусиқий дастур тайёрлашди. Шунингдек, тумандаги кутубхоналарда китоб кўргазмалари, ўлкашунослик соатлари, оғзаки журналлар ва учрашув кечалари ўтказилди.

БЎСТОНЛИҚ. Байрамга бағишлаб тайёрланган «Оламни маҳлиё айлаган диёр» номли театрлаштирилган адабий-мусиқий композиция саҳна юзини кўрди. Туманнинг «Чорбоғ» маданият саройида «Яшнайвер, мустақил Ўзбекистон!» номли кеча бўлиб ўтди. Қўшқўрғон қишлоқ клубида «Нафосат» қизлар гуруҳи ўз ишини бошлади.

ЯНГИЙЎЛ ШАҲРИ. Шаҳарда маҳаллалараро анъанавий «Ўзбекистон — менинг диёрим» номли кўрик- танлов ўтказилмоқда. Шунингдек, «Мўйқаламла мадҳ этай сени, она-Ватан!» номли ҳаваскор мусаввирлар ижодий танлови эълон қилинди.

Шаҳар маданият уйлари ва кутубхоналарда «Замини залворли ўлка» мавзуида оммавий тадбирлар ўтказилмоқда.

Ф.АМИРИДДИНОВА.
М.ХОЛИҚОВА.

ЁЗ МЕВАСИ— ҚИШ ДАСТУРХОНИГА

ИҚТИСОДИЙ ислоҳотларни изчил амалга ошириб бораётган Паркент туманидаги «Бойқозон» корпорацияси меҳнаткашлари бу йил қишлоқ хўжалиги тармоғининг барча соҳаларида қувончли самараларга эришишга аҳд қилишган. Дастлабки натижалар кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Бу ерда пилла, ғалла етиштириш бўйича режа ва қўшимча мажбуриятлар ортиғи билан бажарилди. 705 гектар ғалла майдонининг ҳар гектаридан ўртача 42 центнердан ҳосил олинди. Шу кунларда корпорацияда давлатга мева топшириш ҳам қизғин бормоқда. 270 гектарга яқин мевазорда етиштирилган ҳосилнинг маълум қисми қуритилиб, қишки мавсумда аҳолини сархил неъматлар билан таъминлашга ҳозирлик кўрилаётир. Бу ишда Б. Дадаматова, Ш. Ашурова, М. Аҳмедова, М. Пирматова, М. Дадаматова каби ишчилар бошқаларга ибрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: мева қуритиш цехи ишчиларидан бир гуруҳи цех бошлиғи Обид Аҳмедов билан биргаликда маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ВА ИСЛОҲОТ

ХАЛҚАРО ва қиёсий ҳуқуқ кафедраси Тошкент Давлат юридик институтининг энг кенжа эиё шахобчаларидан биридир. У мустақиллик йиллари ичида ташкил этилган бўлиб, қисқа вақт мобайнида анчагина самарали натижаларга эришди. Бу ерда малакали олимлар билан биргаликда, республикамизда халқаро ҳуқуқий билимларни равнақ топтиришга муносиб ҳисса қўшаётган ташаббускор, изланувчан ёшлар ҳам изчил фаолият кўрсатишмоқда.

Биз яқинда кафедра мудири, юридик фанлари номзоди, доцент Омонилла МУҲАММАДЖОНОВ билан мулоқотда бўлиб, унга янги кафедра хусусида бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Омонилла, айтинг-чи, институтда бундай кафедрани ташкил этиш маълум мақсадларга асосланган бўлса керак. Шундай эмасми?

— Худди шундай. Кафедрамизни бемалол мустақиллик меваси дейиш мумкин. Республикамизда ҳуррият қарор топиши билан Ўзбекистонни халқаро ҳуқуқ доирасида бирин-кетин хорижий давлатлар тан ола бошладилар. Ҳозирги пайтда бундай мамлакатлар сони 130 тадан ошиб кетгани сизга маълум. Шуни айтиш кераки, ҳеч бир мустақил давлат халқаро муносабатлар йўналишида бўлсин ёки ўзининг ички турмуш тарзида бўлсин қонунлар ишлаб чиқиш, асосий қомусини яратишда фақат ўз тажрибасига суянибгина қолмайди. Жаҳондаги энг илғор мамлакатларнинг бу борадаги тажрибасини ўрганади, муносиб кўрса, ўз фаолиятида қўллайди.

Кафедрамиз аъзолари унчалик кўп эмас. Сафимизда бой тажрибага эга бўлган олимлар, ўқитувчилар, айни пайтда, интилиш билан илм сирларини эгаллаётган аспирантлар ҳам бор.

Маълумки, истиқлол туфайли Ўзбекистон иқтисодиёт борасида ҳам, ташқи сиёсат борасида ҳам ўзига хос йўлни танлади. Замини бекиёс бойликларга эга, маънавий меросининг илдизлари чуқур бўлган юртимизга чет элликларнинг қизиқиши ортиб, турли ҳамкорлик муносабатлари вужудга кела бошлади. Хорижий давлатлар билан дипломатик ва консуллик алоқалари ўрнатилди. Республикамиз халқаро ташкилотларга аъзо бўлди. Бу ўзгаришлар жаҳондаги турли ҳуқуқий тизимларни Ўзбекистонда шаклланаётган ҳуқуқ тизими билан ўзаро таъсир жараёнларни ўрганиш, ислом маърифатининг дунё ҳуқуқий тафаккурига қўшган улкан ҳиссасини тадқиқ қилишга даъват этди ва давр тақозосига кўра, институт ректоратининг ҳозиржавоблиги билан мазкур кафедра ташкил қилинди.

— Жамоанинг талабаларга юридик билим бериш дастурида қандай ўзгаришлар рўй берди. Умуман, кафедранинг ташкил этилишини олий таълимдаги ўзига хос ислоҳот дейиш мумкинми?

— Жавоб беришни саволингизнинг иккинчи қисмидан бошламоқчиман. Дарҳақиқат, кафедрамизнинг ташкил этилишини институтимизнинг ислоҳот йўлида олиб бораётган қатор ишларидан бири деб ҳисоблаш мумкин. Зеро, мазкур ўзгаришлар мазмуни бутун республикамиз олий таълимида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бош йўналиши билан чамбарчас боғланиб кетган. Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, кафедра жамоаси талабаларга фақат юридик билим бериш билангина чекланмай, уларнинг ҳар томонлама етук, баркамол мутахассислар бўлиб шаклланишлари йўлида ҳам жиддий изланмоқда. Тарбиявий ишлар билан чуқурроқ шуғулланмоқда. Хусусан, толибларнинг Ватаннинг муносиб фарзандлари бўлиб етишиши, ҳар бир ёш қалбда она юртга меҳр-муҳаббат туйғусини мужассам этиш борасида барча ишлар қилинмоқда. Шубҳасиз, булар талабалар дунёқарашининг кенгайишида муҳим аҳамият касб этаётир.

Энди, ўқитиладиган фанларга келсак, бу борада ҳам ислоҳотлар яққол сезилади. Кафедра ўқитувчилари талабаларга халқаро ҳуқуқ, мусулмон ҳуқуқи асослари, дипломатик ва консуллик ҳуқуқи, халқаро ҳуқуқий муносабатлар, Ўзбекистон ташқи сиёсати фанлари бўйича дарс бермоқдалар.

— Ўрта мактаб, олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларининг ҳамкорлигида етук мутахассислар тайёрлаш борасида кафедра бирон-бир режага эгами?

— Саволингиз ўринли. Биз буни кўзда тутганмиз. Республика Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университети, республика ташқи ишлар вазирлиги, ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Тошкентдаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ваколатхонаси билан ҳамкорлик қилиб келяпмиз. Айни пайтда анча бой тажрибага эга бўлган малакали ўқитувчиларимиз юридик фанлари номзоди, доцент А. Маматқулов, Г. Иномжонова, доцент Қ. Жумабоев, катта ўқитувчи А. Жузжонийлар Тошкентдаги, Тошкент вилоятидаги бир қатор мактаблар билан алоқа боғлаганлар. Улар ўз ташаббуслари билан мулоқотлар ўтказиб турадилар. Бундай учрашувлар чоғида истиқлолимизнинг ҳуқуқий асослари, мустақиллик йиллари ичида эришилган ютуқлар, республикамизнинг келажаги хусусида гап боради.

Кафедрамиз институтдаги 4 та факультетдан бири бўлган халқаро ҳуқуқий муносабатлар факультети талабаларининг чуқурроқ, мукаммалроқ билим олишлари йўлида изчил изланмоқда. Мақсад республикамизда жаҳон мамлакатлари билан бемалол муносабатлар юрита оладиган дипломатлар тайёрлашга қаратилган. Бу борада ўз режамизга ҳам эгамиз. Олимларимиз янги дарсликлар, ўқув қўлланмалари яратиш устида тадқиқотлар олиб бориб анчагина натижаларга эришдилар. Хусусан, «Халқаро ҳуқуқ бўйича дарслик» (муаллифи Асадилла Маматқулов) чоп этишга тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, кафедра аъзолари тиллар кафедралари билан ҳамкорликда «Халқаро ҳуқуқ бўйича атамалар луғати»ни ҳам нашрга ҳозирлаб қўйишди. «Дипломатия амалиёти ва дипломатия ёзишмалари» ўқув қўлланмаси тасдиқдан ўтди. Биз бундан буён ҳам халқаро ҳуқуқий туркумдаги фанлар бўйича дарсликлар, қўлланмалар тайёрлашга алоҳида эътибор берамиз.

Суҳбатдош С. ҲАСАНОВ.

Ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш — муҳим вазифа

ЖОРИЙ ҚИЛСАНГИЗ, ЮТҚАЗМАЙСИЗ

Халқ хўжалигини автомобиль транспортисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Унинг барча тармоқлари у ёки бу тарзда шу соҳа билан боғланган. Транспорт бу турининг хизматидан фойдаланиб, ҳар йили миллион-миллион тонналаб юклар ташилмоқда. Йўловчиларга хизмат кўрсатилиб, уларнинг узоғи яқин, оғири енгил қилинмоқда.

Ҳа, бу тармоқнинг аҳамияти, халқ хўжалигидаги мавқеи йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. У кўрсатаётган хизмат кўлами ҳам кенгайяпти. Бу қатор муаммоларни ҳам юзага келтирмоқда. Айниқса, транспорт воситаларини ёнилғи билан таъминлаш муаммоси тобора ўткирлашяпти. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда бензин ва дизель ёнилғисини ишлатишни камайтириш йўллари муттасил қидириляпти. Бу ҳақиқатан ҳам долзарб масала бўлиб қолди. Шу мақсадда кенг кўламда илмий ва амалий ишлар олиб борилаётгани ҳам бежиз эмас.

Айни вақтда автотранспортда бензин ва дизель ёнилғисини ишлатишни камайтириш экологик аҳамиятга ҳам эгадир. Бу табиатни анча мусаффо сақлаш имконини беради. Демак, у инсон саломатлиги учун ҳам ниҳоятда зарурдир. Шундай бўлишига қарамай автомобиль транспорти чиқараётган заҳарли моддалар ва газлар минглаб тоннани ташкил этмоқда. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда ҳозирги кунда атмосфера ҳавосини ифлослантириш умумий ҳажмининг салкам 40 фоизи автотранспортга тўғри келади.

— Бизнинг жамоамиз ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш мақсадларида қатор мақсадли дастурларни ишлаб чиқди ва уларни амалга оширмоқда, — дейди республика «Узнефтетранс» бошқармаси бошлиғи А. Абдувалиев. — Бу дастурлар орасида автомобиллар учун ёнилғи сифатида табиий газдан фойдаланиш марказий ўрин эгаллайди ва у катта амалий аҳамиятга эгадир. Бу ўнларча минг тонна қимматли ва анча камёб бўлган анъанавий автомобиль ёнилғисини тежаш, тармоқнинг МДҲ мамлакатларидан етказиб бериладиган ёнилғига боғлиқлигини анча чеклаш имконини беради. Бензин ёнганида ҳавога кўп миқдорда заҳарли моддалар чиқаради. Газдан фойдаланиш эса уни кескин камайтиради. Айни вақтда газ бензинга нисбатан 2,5 баравар арзон туради. Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, республикамизда, шу жумладан Тошкент вилоятида газ хўжалиги анча ривожланган. Бу автотранспортда бундай ёқилғидан фойдаланиш имкониятларини янада кенгайтиради.

Кўриниб турибдики, автотранспортда газ ёқилғисига ўтиш юзага келган вазиятни бартараф этишнинг асосий йўлларини бири экан. Шунинг учун ҳам бу соҳа бўйича махсус ишлаб чиқилган дастур амалга оширилмоқда. Тошкент вилоятидаги қатор автотранспорт корхоналарида бу соҳада дурустгина натижаларга ҳам эришилди. Айниқса, Янгийўлдаги 2503-автожамламаси жамоасининг фаолиятини намуна қилиб кўрсатиш мумкин. Бу корхона аввало ўзининг юксак рентабеллилиги билан ажралиб туради. Бу кўрсаткич 32,5 фоизга етди. Жамлама ҳозирги иқтисодий қийин шароитларда ҳам барқарор ишламоқда. Кейинги 3 йилда ёнилғини тежаш бўйича жиддий кураш олиб борилмоқда. Фақатгина аввалги йилда 20 минг литрдан ортиқ бензин иқтисод қилинди. Кейинги йилларда бу кўрсаткич янада ошди. Ёнилғини тежашда яхши кўрсаткичларга эришган ҳайдовчилар моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда.

Айни вақтда автожамламада автомобилларни табиий газ асосида ишлашга ўтказиш учун қайта ускуналаш ишлари муваффақиятли олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда корхонадаги автомашиналарнинг 80 фоизига яқини табиий газ билан ишлаяпти.

Дизель автомобилларини қайта ускуналашга киришилганига 3 йилдан ошди. Айниқса, оғир юк машиналарини, чунончи КАМАЗларни газ билан ишлашга ўтказишга алоҳида эътибор бериляпти. Барча автомашиналарни газ билан ишлашга ўтказиш вазифаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Бу муаммони ҳал қилишда Россиянинг «КАМАЗ» ҳиссадорлик жамияти билан бирга «Заркон» корхонаси ҳам ҳамкорлик қилаяпти. «Узавтотранс» корпорациясининг биринчи ва ўнинчи автомобиль таъмирлаш заводлари ЗИЛ ва ГАЗ машиналарини қайта ускуналашда янгийўлликларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

«Ташвилйўловчитранс» концернининг Янгиободдаги автобус саройида ҳам ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш устидан қаттиқ назорат олиб борилмоқда. Бу корхонада 95 та автобус ва 10 та юк автомашинаси ишлатиляпти. Уларнинг ҳаммасида ёнилғини сарфлаш нормаларига қатъий амал қилинишига эришилди. Бунинг натижасида кўп ёнилғи-мойлаш материаллари тежалмоқда. Қисман унинг ҳисобига ҳар бир тонна юкни ташиш учун сарф-харажатлар мутассил камаймоқда, кўплаб фойда олиняпти. Ўтган йили олинган фойда 300 минг сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Автомобил транспортида ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш, газдан фойдаланишни кўпайтириш бу тармоқнинг атроф-муҳитга салбий таъсирини камайтириш каби муҳим муаммони ҳал қилишда ҳам катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиш лозим. Бу ишда «Узавтотранстехника» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ҳам автотранспорт корхоналари ишчи-хизматчилари билан яқин ҳамкорликда ишламоқда. Унинг мутахассислари ишланмалари амалда қўлланилмоқда ва ёнилғини тежаш ҳамда атроф-муҳитни муҳофаза қилишда сезиларли наф келтиряпти.

Бирлашма республикамиздаги ташкилотлар қатори айрим хорижий корхоналар билан ҳам амалий ҳамкорликни йўлга қўйди. Чунончи, Қозондаги «Акор» фирмаси билан бирга иш олиб борилмоқда. Бу фирма билан карбюраторли автомобиллар учун аралашма тайёрлашни интенсивлаштириш қурилмаси жорий қилинмоқда. Бу қурилма ёнилғини 15 фоизгача тежаш ва ишлатилган газларни заҳарли даражасини 3-5 баравар камайтириш имконини беради. Ҳозирги вақтгача бундай қурилмалар билан барча русумдаги 4,5 мингдан ортиқ автомобиль жиҳозланган. Бу соҳада Чирчиқдаги автотранспорт корхонаси жамоаси яхши натижаларга эришди. Бу ердаги деярли барча машиналарга шундай қурилмалар ўрнатилган. Бирлашманинг бу фаолиятидан шахсий автомашина эгалари ҳам фойдаланмоқдалар.

Бундан ташқари, бирлашма мутахассислари электрон ўт олдиргич блокини яратдилар. У газда ишлайдиган автомобилларнинг двигателларини ишга туширишни енгиллаштиради.

Лекин, «Узавтотранстехника» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг барча ишланмалари ҳамма жойда тўла қўлланилаётгани йўқ. Бу афсусланарли бир ҳолдир. Ваҳоланки, бунинг учун унчалик сарф-харажат ҳам талаб қилинмайди. Самараси эса ниҳоятда каттадир. Шунинг учун жамоа яратаётган янгиликлар ҳамма ерда тўла қўллаб-қувватланиши ва жорий қилиниши лозим. Бунинг учун биринчи навбатда ишланмаларни ўзлаштириш ва кўплаб жорий қилиш бўйича тадбирларни амалга ошириш учун етарли маблағ ажратиш лозим. Ҳозирги иқтисодий қийин шароитда ҳамма жойда ҳам шундай қилинмаяпти. Автотранспорт тармоғи ҳар бир ходимининг вазифаси эса тежамкорлик ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларида ташаббус ва қатъийлик кўрсатиш, аниқ мақсад мўлжалланган изланишларни мунтазам олиб боришдан иборат.

И. АХМЕТОВ.

Маънавият мураббийлари

СИЗ БОРСИЗКИ, КЕЛАЖАК БОР...

ҲАДЕМАЙ, мустақилликка эришганининг тўрт йиллигини қарши оладиган ёш, айни пайтда, қадимий ва улуғвор давлатимиз аниқ мақсадлар йўлида олдинга интилиб яшамоқда. Ҳа, фақат-олдинга! Кўзланган мақсадларга эришиш ва мустақилликни мустаҳкамлаш учун халқимиз ўткинчи қийинчиликлар олдида сабр-тоқат кўрсатаётгани, юртимизни дунёга танитиш борасида фидойилик кўрсатиб меҳнат қилаётгани янада яхшироқ кунларнинг яқинлашувидан даракдир.

Жамиятимизда халқимиз орзу ниятларининг тезроқ рўёбга чиқишини таъминлай оладиган улкан куч бор. Бу — аёллар! Келажак авлоднинг камолини, шу тупроқда яшаб турган ҳар бир ўсмирнинг маънавий тарбиясини, умуман жамиятнинг фаол ривожини аёлларнинг иштирокисиз тасаввур этиш қийин. Лекин, бизнинг бугунги кун аёлларимиз мана шундай улкан ва машаққатли масъулиятни тўлатўкис зиммаларига олишга тайёрмилар?! Уларнинг аёл сифатидаги тарбияси, одоб-аҳлоқи, билими давримиз талабларига мосми? Хотин-қизларимизнинг иқтидорлари ва имкониятлари тўла очилиши ва жамиятга хизмат қилиши учун нималар қилмоқ керак? Уларни, айни пайтда, қандай муаммолар қийнамоқда? Вилоят хотин-қизлар қўмитаси ва Чиноз тумани ҳокимлиги ташаббуси билан Чиноз туманида бўлиб ўтган «Аёл борки, келажак бор» деб номланган вилоят ижодкор-аёллар семинар-йиғилиши ана шу саволларга жавоб изладди.

Йиғилишда иштирок этган республика Вазирлар Маҳкамасининг хотин-қизлар билан ишлаш бўлими масъул ходими Ойниса Мусурмонова хотин-қизларнинг яратувчилик ишларини таъкидлаган ҳолда; фақат шарқ аёлларигагина хос бўлган айрим иболи одатларнинг йўқолиб бораётганини, одоб-аҳлоқ масаласида хатоларга йўл қўйилаётганини мисоллар ёрдамида очиқ таҳлил этди. Оқибатда вилоятимизда аёллар жиноятчилигига барҳам берилмаётгани, балоғат ёшига етиб-етмай, никоҳсиз ҳомиладор бўлиб қолаётган қизларнинг кейинги тақдири, фожеали ҳолларнинг камаймаётганини вилоят ҳокимлигининг давлат-ҳуқуқ бўлими мудири Сайёра Хўжаева афсус билан таъкидлади ва уларнинг олдини олиш йўллари ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини ўртага ташлади. ТошДУ доценти Назира Абдуазизова, чинозлик шифокор Лариса Степанова, шоира Умида Абдуазимова ва бошқалар вилоятда соф маънавий муҳитни вужудга келтириш, соғлом авлодни камол топтириш учун, оналар соғлигини таъминлаш борасида ибратли фикрларни айтдилар. Ҳамманинг фикри бир жойдан чиқди— гапдан амалий ишга ўтиш учун вилоятда фаол ва ижодкор аёлларни бирлаштириш, аниқ режа асосида кечиктирмай ишга киришиш зарур!

Дарҳақиқат, шу куни вилоятда биринчи марта ижодкор аёлларнинг вилоят уюшмаси ташкил этилди. Унга вилоят хотин-қизлар қўмитаси масъул ходими, шоира Нилуфар раҳбар этиб сайланди. Йиғилиш иштирокчилари бир йўла раҳбар ёрдамчиси ва раёсат аъзоларини ҳам танлаб олдилар, навбатдаги ишлар режаси белгиланди.

Семинар-йиғилишга Чиноз тумани ҳокими Эшмуҳаммад Бердиев якун ясади ва барча иштирокчиларни авиасозлар дам олиш уйи боғида уюштирилган қўшиқ ва мушоира кечасига таклиф этди. Бир пиёла чой устида турли туманлардан ташриф буюрган ижодкор хотин-қизлар шеърхонлик қилдилар. Қадим ва унутилмас лапарлар замонавий куй-қўшиқларга уланди. Айниқса, лапарчи онахон Раъно Абдураҳимова, таниқли хушовоз хонанда Гулбаҳор Эркулова, Абдужаббор Бойчаев раҳбарлигидаги чинозлик бир гуруҳ санъаткорларнинг чиқишлари олқишга сазовор бўлди.

Э. ЭРАЛИЕВА,
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

● Тадбиркорлик — давр талаби

ҚАРЗДАН МАҚСАД — ОЁҚҚА ТУРИШ

Маълумки, яқинда Тошкентда республикамиз Президенти Ислом Каримов раислигида Вазирлар Маҳкамасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 1995 йилнинг биринчи ярмида иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширилиши ва уларни янада ривожлантиришга доир чора-тадбирлар, пул муомаласи ва халқ хўжалигида ҳисоб-китобларнинг аҳволи тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди.

Йиғилишда хусусийлаштиришнинг ҳозирги босқичида турган муҳим вазифалар ҳақида қисқача тўхталган Ислом Каримов жумладан, тадбиркорларнинг ишчанлик қобилиятини кескин кўтариш, шу билан бирга, ўзларини тиклаб олишлари учун уларга амалий ёрдам бериш, кенг имкониятлар очиш долзарб вазифалардан эканлигини алоҳида таъкидлади.

Бу бошқа мутасадди ташкилотлар қатори «Тадбиркорбанк» зиммасига ҳам катта вазифалар юклайди. Ҳаммага маълумки, бу банк бундан икки ярим йил илгари ташкил этилган эди. Ҳозирги вақтда унинг бўлинмалари вилоятимизнинг барча шаҳарлари ва туманларида ишлаб турипти. Улар тадбиркорларнинг ҳақиқий кўмакдошлари бўлишдан иборат асосий вазифаларини қандай уддаламоқдалар?

Албатта, бу осон эмас. Унинг ўзига яраша машаққатлари бор. Пойтахт вилоят «Тадбиркорбанк»ининг Зафар бўлими бошқарувчиси Муборак Мадиёрова шундай деди:

— 1968 йилдан буён банк тизимида ишлайман. Дастлаб Боёвут туманида катта нозир эдим. Ҳозирги лавозимда эса банк очилган пайт — 1993 йил 1 июлидан буён ишлаб келяпман. Ўшанда мижозларимиз 82 та эди. Шулардан 29 нафари фермерлар, 7 таси хусусий корхоналар эди.

Тадбиркорларнинг аксарияти банк билан ишлашни кўпам тушунмасди. Иш бошлангач, барча мижозларни идорага таклиф қилдик. Ўртамизда тушунмовчилик бўлмаслиги керак, ҳамма масалаларни биргаликда маслаҳатлашиб ҳал қилайлик, дедик. Ҳаммага маъқул бўлди.

Ишимиз юришиб кетди, ҳеч ким арзимаган юмуш ёки расмиятчилик деб биздан норози бўлгани йўқ, бунга ўзимиз имкон бермаяпмиз. Чунки мижоз ўзимизники-да, биз ҳам тадбиркорларимизнинг иши юришса сўмимизнинг бели бақувват, рўзғоримиз бут бўлишини тушунамиз.

— Ҳозирги вақтга келиб мижозларингиз сони нечтага етди?

— Уларнинг сони дастлабки вақтдагидан бир неча баравар кўпайди. Мамлакатимизда тадбиркорликнинг ривожланиши учун қулай шарт-шароитларнинг яратиб берилиши бунинг асосий омили бўлди. Бугун банкимиз 139 та фермер хўжалиги, 28 та кичик корхона, битта қўшма корхона, 26 та хусусий корхона, 22 та хусусийлашган, 14 та ширкат, 9 та масъулияти чекланган жамиятга, жами 254 та мижозга хизмат кўрсатмоқда.

Улар билан ҳамкорлигимиз фақат шундангина иборат эмас. Бошқа соҳаларда ҳам яқин алоқада бўлаяпмиз. Чунончи, уларга иқтисодий-ҳуқуқий кўмак ҳам берилмоқда. Айтайлик, шахсий корхона эгаси қарзни тўлаш тартибини тушунмади, тушунтирамиз, қарзни қайтармаслик оқибатини сўради, айтамиз, қарздор бўлса огоҳлантирамиз ҳам.

Иш жараёнимизни тасаввур қилишингиз учун рақамларга мурожаат қилай. Шу кунгача биз мижозларимизга жами 11206 минг сўмлик қарз бердик. Шунинг 10201 минг сўми тижорат асосидаги, 829 минг сўми имтиёзли ва 176 минг сўми эса тугалланмаган қурилишлар учун берилди. Бу маблағлар туман иқтисодиётининг ривожланишига ёрдам бермоқда. Бу сармоялар тадбиркорларимиз, фермерларимиз томонидан ишлатилмоқда.

Биз юртбошимизнинг қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш лозимлиги тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб фермерларга қорамол сотиб олишлари учун 646 минг сўм, уруғ харид қилишлари учун 73 минг, техника сотиб олишлари учун 288 минг сўм, жами 1 миллион 178 минг сўм қарз бердик. Шунинг 767 минг сўми нақд пул билан берилди.

Ходимларимиз мижозларимизга ҳар соҳада амалий ёрдам беришга тайёрлар. Мақсад бизга мурожаат қилган ҳар бир тадбиркор ранжимаслигига эришиш.

— Кўпинча банкларимизда пул тез ўтмаслиги, уларда расмиятчилик кўплигидан нолиб қолишади?

— Фикрингизни тушундим. Аввало, мижоз билан ишлаганда ортиқча қоғозбозликка ўрин бермаслик керак. Кейин банкдаги тўрачилик энг ёмон иллат. Бу қусур нафақат банкни, ҳар қандай тизимни ҳам ишдан чиқаради, нуфузига путур етказади. Саволдан сал четроққа чиқиб кетилди. Ахил ва иноқ жамоамиз ўз вазифасини тўла бажаришга ҳаракат қилмоқда. Айниқса, сармоянинг айланишини тезлаштириш доим эътиборимиз марказида турипти. Иложи борича бундай муаммоларни тез ва сифатли бажаришга интилаяпмиз. Чунки, бундан тадбиркорлар қатори биз ҳам манфаатдормиз. Маблағ қанча тез айланса шунча яхши-ку, бундан кўп фойда кўрилади. Шундай маблағ ҳисобига банк учун мослашмаган биномизни қайта қураяпмиз. Бунинг учун ҳозиргача 1 миллион сўм атрофида сармоя сарфланди.

Лекин, бу камчиликларимиз йўқ, деган гап эмас, асло бундай демоқчи эмасман. Ишимизда нуқсонлар ҳам бор. Уларни камайтиришга ҳаракат қилаяпмиз.

— Банкда ҳисоб-китоб рақамини очиб қўйиб, умуман фаолият кўрсатмаётган мижозларингиз ҳам борми?

— Тадбиркорлик осон иш эмас. Унинг кўпдан-кўп қийинчиликлари, машаққатлари бор. Унинг уддасидан чиқишнинг ўзи бўлмайди. Айниқса, ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида янада мушкулроқдир. Қисқаси, тадбиркор ҳақиқий ишбилармон бўлиши лозим. Нега бундай деяпман? Чунки, туманимизда кўпчилик одамлар тадбиркорликка ҳавасманд бўлиб, банкда ҳисоб-китоб рақами очишган, бироқ бир йилдан ошяптики, ишлашолмайди. Бунинг асосий сабаби бозордаги вазиятни тўғри чамалай билмасликдир.

Амалдаги қоида-тартибга мувофиқ ҳисоб-китоб рақами бўла туриб бир йилдан зиёд мутлақо молиявий ҳаракат қилмаган, ҳисобида пули бўлмаган ташкилот ёпилиши керак. Банкимиз мижозлари орасида ҳам шундайлар анчагина бор. Чунончи 14 та кичик корхона, 10 та ширкат хўжалиги, 15 та хусусий корхона, 22 та фермер хўжаликлари шулар жумласидандир. Бу ҳол туман ҳокимлиги ва солиқ нозирлигида кўриб чиқилди. Оқибатда уларнинг 5 таси ёпилди, биттасигина ишлашга ўтди, қолганларининг тақдири эса ҳали узил-кесил ҳал қилингани йўқ. Начора, шунақаси ҳам бўларкан.

Бозор иқтисодиёти учун бу оддий воқеа. Бироқ ҳозирги вақтда, айниқса, истеъмол бозори анча қашшоқлашиб қолган бир пайтда ўз фаолияти билан уни бойитишга хизмат қилувчи тадбиркорлик бўлинмаларини сақлаб қолиш имкониятларини топиш керак. Ахир, бу бўлинмалар бир маромда ишласа эгаларининг ҳам, ёлланган ишчиларнинг ҳам рўзғори бут, турмуши фаровон, бой-бадавлат бўлади. Биз эса уларга қўлимиздан келадиган ва ваколатимиз доирасида бўлган барча ёрдамни кўрсатишга доим тайёрмиз.

Суҳбатдош
А. АЛИҚУЛОВ.

Супянбек ШЕРИПОВ:

«ЭНГ ДАҲШАТЛИ ВОҚЕА ҲАЛИ СОДИР БЎЛГАНИ ЙЎҚ...»

ЧЕЧЕНЛАР БИЛАН КЕЛИШИШ УЧУН, АВВАЛО, УЛАРНИ АНГЛАШ КЕРАК

«Шарқ — нозик масала...» сиёсатчиларимизга ҳақиқий Шарқ тўғрисида мана шу сийқаси чиққан иборадан бошқа нарса таниш эмасга ўхшайди. Акс ҳолда, Чеченистонда, Кавказда, Ўрта Осиёда бўлиб ўтган, ҳозир ҳам бўлаётган ва чамаси ҳали узоқ давом этадиган воқеаларни қандай изоҳлаш мумкин? Ахир, гап ўз қонуни, ўз ақидаси, ҳаёт ва инсонга ўз муносабати бўлган алоҳида олам тўғрисида бормоқда. У ерда ҳамиша ҳам кўзга ташланавермайдиган одамлар кўпчиликка нуфузли бўлади ва уларнинг гапи кўпчиликка ўтади. Бу олам билан тинч яшаш учун, бу одамлар бизга нақадар кутилмаган ва ғайриоддий туюлмасин, уларни тушуниш ва гапларини тинглай олиш лозим...

Афғонлар уни Зулия, ҳиндлар эса Гуру дейишади. У билан учрашиш учун энг юксак лавозимларда турган кишилар: хорижий давлатлар элчиларидан тортиб КПСС Марказий Қўмитаси котибларигача Грозниййга келишган. Банкир ва тадбиркорлар у билан маслаҳатлашиш учун атайлаб келиб туришган.

У ҳалокатдан сақлаб қолган кишиларнинг ҳаммасининг номини санаб ўтиш қийин. У доимий ҳомийлик қиладиган кишилар юзлаб саналади. Ўнлаб оилаларда у болаларга ота ўрнини босган.

У таниқли сиёсий арбобларнинг тақдирига ҳам таъсир қилган. Вячеслав Молотов умрининг сўнгги йилларида учрашмоқчи бўлган ягона инсон ҳам мана шу киши бўлган.

Бу инсоннинг исми Супянбек Шерипов.

У ҳеч қачон ўзини кўз-кўз қилмаган, юксак лавозимларни эгалламаган. Узоқ йиллар давомида у ўзини четга олиб юрган. Аммо ҳозир, Чеченистон Россиянинг қонталаш жароҳатига айланган пайтда унинг гапини эшитса арзийди.

Бу — кўпчиликнинг назарида, бошқалардан яширин воқеаларни кўра оладиган Супянбек Шерипов билан биринчи суҳбатдир.

— Совет Иттифоқи парчаланиб кетаётганини сиз қачон англагансиз?

— Бу жараённи икки воқеа айниқса тезлаштириб юборди. Улардан бири — Борис Ельциннинг «қизиллар армияси»га, яъни КПССдан сайланган СССР Олий Кенгаши депутатлари қаторига киритилмагани, иккинчиси — Гдлян билан Ивановнинг матбуот ва телевидение орқали чиқишлари бўлди. Улар афкор оммага жуда кучли таъсир ўтказган эди.

— Билишимча, Гдлян билан Иванов матбуот орқали ўз фикрини айтишдан олдин маслаҳат сўраб сизга мурожаат қилишган...

— Гдлян билан Иванов ҳузуримга келган тун ёдимда. Ўшанда ошкора ва узоқ суҳбат бўлганди. Суҳбат охирида улар Ўзбекистондаги олий партиявий шахсларнинг гаплари ёзилган видеокассетани кўришни таклиф қилишди. Мен уларга: «Мен ишора қилмагунимча кассетани ҳеч кимга кўрсатманглар», дедим. Ўзим эса, Москвага учиб кетдим.

— Гдлян ва Иванов билан учрашув сизда қандай таассурот қолдирди?

— Улар мен билан рўй-рост гаплашишди. Уларнинг хизмати шундаки, «ўзбеклар иши»ни текширишнинг турли вариантларидан ўзлари учун энг қийин йўлни — Марказий Қўмитада ўтирган порахўрларнинг номини айтишни танлаб олишди. Ҳуқуқшунос мутахассис нуқтаи назаридан олиб қараганда, бу — энг тўғри йўл, лекин сиёсий жиҳатдан...Бу йўл нималарга олиб боради?

Москвада шуни ўйладим. Гдлян билан Иванов эса, бу пайтда «Огонёк» журналида «Қарама-қарши туриш» деган машҳур мақолани эълон қилган эди.

— Уларни Марказий Қўмитанинг бирор котиби билан учраштира олармидингиз?

— Учраштира олардим. Лекин бундай учрашувдан бирон-бир иш чиқмасди. Ҳамма нарса Горбачёвга боғлиқ эди. Горбачёв билан учрашишга фақат КПСС Чечен-ингуш вилоят собиқ биринчи котиби А. В. Власовгина ёрдам бера оларди. Власов ўша вақтда РСФСР Вазирлар Кенгашининг Раиси эди. Мен унга мурожаат қила олмасдим. Чунки, орамиз бузилиб қолган эди. Аммо, мен ва мен билан бирга бўлган кишиларнинг вазифаларидан бири — Власовни СССРдаги иккинчи шахсга айлантириш эди. Ана ўшанда Горбачёв ўз лавозимида тағин ҳам мустаҳкам ўрнашган бўларди.

— Супянбек, айтинг-чи, сиз Рашидов, Медунов ва Власовни нима учун бир-бирига яқинлаштиришни хоҳлаган эдингиз?

— Бу ишларнинг ҳаммаси Власов учун, унинг сиёсий лавозимга кўтарилишига ёрдам бериш учун қилинган эди. Бундан 15 йил муқаддам, вилоят қўмиталарининг биринчи котиблари ўз хотинлари олдида партияга қарши бир оғиз сўз айтишдан қўрққан бир пайтда Власов ҳаммага эшиттириб: «Агар мен ҳеч нарсага эриша олмасам, ҳаётимизда бирор нарсани ўзгартира олмасам, мансабимни ташлаб, дўконда газета сотганим яхширок», деган эди.

— Вилоят биринчи котиблари хусусида Грозниййнинг омади бор экан-да?

— Йўқ. Шунчаки, Власов бошқача одам эди. Афсуски, ҳозир у раҳбарлар орасида эмас. Акс ҳолда, у чеченларни албатта ҳимоя қилган бўларди, бир вақтлар у Марказий Қўмита котибиятида чеченларни дадил ҳимоя қилган. Власов бўлганида эди, рус оналари Грозниййдаги вайроналар орасидан фарзандларини қидирмаган бўларди. Власов даврида қурилган чечен мачитларида «Чеченистон Россиянинг маккорлиги ва Кремлнинг пасткашлигини минглаб йиллар давомида унутмайди!», деган сўзлар янграмаган бўларди.

— Сизнингча, Россияни нима кутмоқда?

— Россияда ҳақиқат йўқолган давр давом этмоқда. Келгусида халқаро майдонда ҳеч нарса Россияга боғлиқ бўлмайди. Сўнгги йилларда кўп нарса бой бериб қўйилди. Ҳеч бўлмаганда БМТни олиб кўрайлик. БМТ модели Ғарб билан Шарқ бир-бирига қарама-қарши бўлган даврда яратилган эди. Россия БМТнинг тутган ўрни ва мақомини ўзгартириши шарт эди. Сўнгги йилларда БМТ АҚШнинг БМТ ўрнини босиш имкониятларини истисно этадиган тарзда ўзгартирилиши лозим эди. Жаҳон ҳамжамиятининг кўпчилик овозида эндиликда Россиянинг ёлғиз овози кучлироқ эшитилишига эришмоқ керак. Шундай қилинса, Россия давлатининг чегаралари ишончлироқ ҳимоя қилинади. Ҳозирча эса, Ғарб Россия билан картада преферанс ўйнаётган бўлса, Россия Ғарб билан «аҳмоқ» ўйинини ўйнамоқда... Россия учун барча россияликларни бирлаштирадиган йўлни ўйлаб топиш қийин. Унга чинакам етакчи керак.

— Шундай етакчи борми?

— Ҳа, бор.

— Унинг номини айта оласизми?

— Йўқ. Ҳали вақт эрта. Аввало, Горбачёв даври ниҳоясига етиши керак... Дарвоқе, бу ҳодисанинг тезда содир бўлишига ишончим комил! Депутат сиёсий дахлсизлик мақомига эга бўлиши лозим. У ҳеч қандай блок ва фракцияларга қўшилмаслиги керак. Диндорлар билан худо ўртасида воситачи бўлмаганидек, депутатлар билан сайловчилар ўртасида ҳам воситачилар бўлмаслиги зарур. Бу — Россия учун жуда муҳим масала.

— Ҳозирги пайтда ҳақиқий раҳбар тўғрисидаги тасаввурларингизга мос келадиган одам борми?

— Бор. У — Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов!

СССР парчаланиб кетганидан сўнг энг даҳшатли воқеа Ўзбекистонда юз бериши лозим эди. Лекин, бундай бўлмади. Каримов бирорта хатога ҳам йўл қўймади. Истиқболни кўзлаб қилинаётган ишлар XXI аср Ўзбекистон гуллаб-яшнайдиган аср бўлади, дейишга ҳуқуқ беради.

— Бунга Каримовнинг қандай фазилатлари туфайли эришилди?

— Ўзбеклар — руҳият жиҳатидан бутунлай бошқача одамлар. Ўз шаъни учун инсон жонини қурбон қиладиган қийин пайтларда уларга тенг келадигани йўқ. Гдлян билан Иванов қамоққа олишга келганда хонадон эгаси хотиржам кийиниб, ўзини ўзи ўлдириш учун кечирим сўраб бошқа хонага чиқиб кетганида улар ҳайратда қолишган. Ҳатто чеченлар ҳам ўзбекларнинг ажалнинг кўзига мардлик ва совуққонлик билан қарай олишига ҳавас қилиши мумкин. Шу сабабли, бундай халқни ўз муаммоларини митингда ҳал қиладиган оғир шароитга фақат иғвогарлар ёки ўзбекларнинг дўппи кийиб юришинигина биладиган кишиларгина шундай шароитга солиб қўйиши мумкин. Каримовнинг митингларни тақиқлаб қўйиши қирғизлар, тожиклар билан ўзаро муносабатлардаги мураккаб вазифаларни ҳал этиш каби жуда тўғри иш эди. Унинг колхоз ва совхозлар раҳбарларини сайлаш эмас, балки тайинлаш тўғрисидаги таклифи ҳам ўринли эди. Агар шундай қилинмаганида оқибат қандай бўлишини билиш қийин эди. Каримов мусулмон мамлакатлари билан муносабатларни заргарларга хос нозиклик билан йўлга қўйди. Мусулмон оламининг ўзга маърифатга қарама-қарши туриши келажакнинг манзарасини белгилаб беришини ўта сезгирлик билан аниқлади, уларнинг тўқнашувини истисно этадиган заминни яратди. Буларнинг ҳаммаси Ислом Каримовнинг улуғлигини белгилайдиган сифатлардир.

— Сиз Каримовга у билмайдиган нарсани айта оласизми?

— Бу қийин иш. Лекин, уриниб кўраман. Ҳар бир мамлакатда ўз давлат сири бўлади. Бу сирнинг очилиши миллий хавфсизликка зарар етказиши мумкин. Менинг назаримда, ўзбекларнинг ўзаро муносабатларини давлат сири қаторига қўйиш мумкин. Акс ҳолда, Москвада қандай ўзбеклар (афғонлар, чеченлар — дидга қараб, бунинг вариантлари бўлиши мумкин) яхши-ю, қайсилари ёмон ва кимларга қарши танкларни юбориш керак, деб тезда аниқлайдиган одамлар топилади. Мухолифатга келганда шуни айтиш лозимки, Муҳаммад пайғамбарнинг ҳам мухолифлари бўлган. Аллоҳга шукурки, улар ғалаба қозонмаган.

— Чеченистондаги воқеаларни қандай баҳолайсиз?

— Чеченистонга тинчлик ўрнатиш учун келган кишиларга бир сирни айтмоқчиман. Вулқон — агар отилиб турсагина вулқон бўлади. Агар отилмаса, у вулқон эмас, оддийгина тоғга айланади, унда чанғи учиш мумкин бўлади. Чечен эса қасос олаётган пайтда ўзини чечен деб ҳис этади. Чеченларга тегинмаслик керак эди.

— Чечен урушига қадар сиз билан мулоқот қилган кишиларнинг ҳаммасига эркинлик ва истиқлол йўли турлича тушунчалар, Чеченистон эркинлик йўлини танлаб олиши керак, дер эдингиз.

— Бу гаплар вулқон отилгунига қадар айтилган эди.

— Ҳозир нима дейсиз?

— Мен ҳозир ҳам бизнинг тарихий йўлимиз — эркинликка борадиган йўл, деб ҳисоблайман. Бироқ, Россия танклари бизни бошқа йўлга — истиқлол йўлига туртиб юборди. Бунинг маъноси шуки, Россия қўшинлари Чеченистонда турар экан, бу ерда тинчлик бўлмайди, чамаси узоқ йиллар давомида тинчлик бўлмайди.

— Нима учун?

— Чунки, бу урушни бошлаган кишилар ва ҳозир уни тугаллашга уринаётганлар бизнинг кимлигимизни билишни хоҳлашмайди. Москванинг иродаси билан биз Қозоғистонга кўчирилдик. Ўшанда мен тўрт яшар эдим. Ота-онам билан Чимкент вилоятидаги Лангар қишлоғига тушганмиз. Бир воқеа ёдимда қолган.

Бир чечен ўз оиласини очлиқдан қутқариш учун ўн дона бошоқ ёки товуқми — нималиги ёдимда йўқ — ўғирлаган эди, уни ушлаб олиб, отга боғлашди ва отни чоптириб кетишди.

Чеченнинг қотилига ҳеч ким теккани йўқ. Ҳолбуки, ундан қасос олиш қийин эмас эди. Ҳалок бўлган чеченнинг ўғли камолга етишини кутишарди. Йигит 16 ёшга тўлган куни унинг қўлига қурол тутқазиб: «Ана у — отангнинг қотили. Ўз бурчингни бажар. Биз ҳам қасос олишимиз мумкин эди, лекин меросни сенинг ўзингга асраб қўйдик», дейишди. У ўз бурчини бажарди. Ҳеч ким — на туққан онаси, на Оллоҳ Таоло чеченни қасос олиш ҳуқуқидан маҳрум эта олмайди. Биздан бу ҳуқуқдан воз кечишни талаб қилишнинг фойдаси йўқ.

— Ундай бўлса, ҳозир Чеченистонда юз берган аҳвол ўнглаб бўлмайдиган аҳвол экан-да?

— Йўқ, ундай эмас. Сиз буни тушуниб олишингиз учун яна бир воқеани гапириб бераман. Бу воқеа чеченлар олтмишинчи йилларнинг бошларида ватанига қайтиб келганидан сўнг юз берган. Хунталаблар ярашадиган кунда (Чеченистонда шунақаси ҳам бўлади) тоғ қишлоқларидан бирида одатдагидек жуда кўп одам тўпланди. Майдон марказида ранги ўчган, соч-соқоли ўсиб кетган (урф-одатга кўра, у одамлар орасида пайдо бўлишга ҳақли эмас) қотил, унинг қаршисида ўлдирилган кишининг балоғатга етган ўғли турар эди.

Бундай ҳолларда бўлгани каби, кўпчилик ўлдирилган кишининг ўғлига мурожаат қилиб: «Мана бу — отангнинг қотили. Сен энди балоғатга етдинг ва қасос олишинг мумкин. Лекин, орамизда тинчлик бўлиши учун, яна бир оиладаги болалар етим қолмаслиги учун уни кечир, ҳозир сен уни ўлдирсанг, сенга ҳеч ким таъна қилмаса ҳам, кечир», деди.

Охирида йигитнинг ўзи гапирди. У қотилга қараб бундай деди: «Сен мени отамдан жудо қилдинг. Мен сенинг болаларингга ҳавас қилиб ўсдим. Бугун бу ерга тўпланган одамлар мени тарбиялашди. Мен отамдан қандай қарздор бўлсам, шу кишилардан ҳам шундай қарздорман. Шунинг учун уларнинг илтимосини бажармай туролмайман. Мен сени кечирдим. Бундан буён сенга худди ўз отамдек муносабатда бўламан, деб сўз бераман».

Чечен ярашиш вақтида берган сўзини бузган ҳол бўлган эмас. Биз билан муомала қилса бўлади. Чеченлар ишончли халқ. Лекин, халқни қиришни давом эттираётган ва айни пайтда бизни ўзимизни ҳимоя қилиш ҳуқуқидан маҳрум қиладиган қонунни ўйлаб чиқарган кишиларга бу қоидани жорий қилиб бўлмайди.

— Қотиллик қилган одамлар сизга мурожаат қилишини биламан...

— Улар — оддий қотиллар эмас, рашк туфайли хун талаб қилиб, одам ўлдирган кишилардир. Яқинда ҳузуримга рашк қилиб хотинини ўлдирмоқчи бўлган киши келди. Онаси қўйнида ётган қизалоғи ҳалақит бериб, онасини сақлаб қолган экан. У ниятидан қайтиши учун мен юрагига етиб борадиган тўғри сўзларни топишга ҳаракат қилдим.

Бошқа бир воқеа. Ҳузуримга катта ёшдаги киши келиб, юрагини ёрди. У ўзини хафа қилган одамдан қасд олмоқчи экан. Қарасам, шашти баланд. Бундай одамларни шаштидан қайтариш жуда қийин... Бутун тун суҳбат билан ўтди. Тонгга яқин, тун кун билан алмашиши билан инсон руҳий ҳолати ҳам ўзгарадиган пайтда мен унга бир гапни айтдим. Суҳбатимиз чоғида миямга келган ягона бир фикрни айтдим. У фикримга қўшилиб, қасос олиш муддатини кечиктирди... Кейин хунрезликка йўл қўймаслиги учун етарли вақтга эга бўлдим.

— Бу осон иш бўлмаса керак?

— Албатта осон эмас. Лекин ҳаётдан ихтиёрий равишда кўз юмишга аҳд қилган кишилар билан видолашиш мен учун жуда оғир. Одатда ундай одамлар жуда ақлли ва олижаноб кишилар бўлади.

— Менга сизни бошқалар назаридан яширин нарсаларни ҳам кўра олади, деб таърифлашган эди. Айтинг-чи, динга ишонишга ҳаракат қилаётган одамларга нима дея оласиз?

— Эҳромдан чиққан одамгина эҳромнинг йўлини топа олади. Агар менинг оилам яшаётган уй мен учун эҳром бўлмаса, на черков, на масжид мен учун эҳром бўла олади.

— Агар сизга дунёни ўзгартириш имконияти берилса, ишни нимадан бошлаган бўлардингиз?

— Одамларнинг орқасидан ёмонлашни, уларни табиат томонидан берилган ўзини ҳимоя қилиш ҳуқуқидан маҳрум этишни тақиқлаган бўлардим.

— Келажакни қандай барпо қилиш мумкин?

— Келажакни барпо этиш инсоннинг ихтиёрида эмас. Келажак ўтмишга тааллуқли, ўтмиш эса — инсонники. Инсон ҳозирги даврга, ҳозирги давр эса, коинотга қарашли. Коинот — чексиз. Чексизлик вақтга қарашлидир. Вақт эса, ҳеч кимга бўйсунмайди.

Кимки бу сўзларнинг мағзини чақа олса, у ўз вазифасини англай олади... Мен эса, бурчимни охиригача бажариш учун тоққа қайтаман.

Андрей МИХАЙЛОВ,
Кизляр шаҳри.
(«Век» газетасининг 1995 йил 21—27 июль сонидан).

ЁЗАДИГАН МАВЗУЛАРИ ОЛДИНДА

Қутлов

Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси Мўмин Қаюмнинг номи газетхонларимизга яхши таниш. Кўп йиллардан бери Оҳангарон туманидаги «Оҳангарон» газетасида хизмат қилиш билан бирга турли мавзулардаги мақола, очерк ва лавҳалари билан вилоят, республика газета-журналларида, Ўзбекистон радиосида фаол иштирок этиб анча-мунча довруғ қозонган. Айни пайтда тиниб- тинчимас, «ўта сермаҳсул» ҳамкасбимиз таваллуд топганлигини 60, ижодий фаолиятининг қирқ йиллигини нишонламоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон миллий ахборот агентлигининг мухбири Неъмат ДУШАЕВнинг у билан қилган мулоқотини чоп этяпмиз.

— Мухбирликни мактаб партасида ўтирган вақтларимдаёқ бошлаганман. Тўғрироғи, туман газетасида биринчи мақолам чиққанида олтинчи синф ўқувчиси эдим. Кейинчалик [illegible] ҳикоялар машқ қилдим. Ўзимча шоир бўламан, деб юрардим. Машҳур ёзувчи Абдулла Қаҳҳор билан танишишим бор эди. [illegible] «Жуковский» кўчасида 54-уйда турардилар. [illegible] мухбир бўлиб қолдим. [illegible] ганларингни одамлар газетада ўқиб, радиода эшитса, уларни фикрлашга, мулоҳаза юритишга ундасанг, ахир бу мароқли-ку...

— Мухбир шахси ҳақида фикрингиз қандай?

— Мухбир — [illegible]

— Нимагадир танқидий материалларни кўп ёзадиган бўлиб қолгансиз?

— Мавзу кўп. Аммо [illegible] дан-кам одам юрак ютиб қўл уради. Қайдам, жамиятимиз равнақига тўсқинлик қилаётганлар билан муроса қилолмайман. Бошқаларда имкон йўқ бўлса бордир, аммо менда қалам, ҳуқуқ бор. Шундай экан, нега томошабин бўлиб туришим керак?

— Оҳангаронда сиз суҳбатлашмаган, даласини кезмаган деҳқонлар ҳам қолмагандир...

— Деҳқонлар тўғрисида ҳам кўп ёзадиган бўлиб қолдингиз демоқчимисиз? Деҳқон — унвонсиз олим. Меҳнаткашлигу камсуқумликда, ер илмини билишда унга тенг келадигани йўқ. У ўз ақл-фаросати, меҳнати билан одамларга ризқ-насиба улашади, бир парча ердан дуру гавҳардан [illegible]

— Нима қиласиз, мана олтмишга ҳам етибсиз, нафақага чиқишни хаёлингизга келтираясизми?

— Нафақада нима қиламан? [illegible]

ҲАФТАЛИК TV ТВ TV КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 7

ЎзТВ I

17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Доктор Айболит". Алишер Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет Катта театри спектакли. Телепремьера.
19.15 Футбол шарҳи.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Ўзбектелефильм" кўрсатади: "Фасли ёз".
20.05 "Ёшлик" студияси. "Ғазалхон ёшлигим".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Олтин мерос". Ўзбекистон халқ артисти Матёқуб Раҳимов.
22.30 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 1-қисм.
23.40 Эълонлар.
23.45 — 00.10 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Кўзмунчоқ".
19.00 "Ҳуқуқ ҳимоячилари".
19.30 "Уй остонадан бошланади..."
19.50 "Саломатлик — туман бойлик".
20.20 "Спорт-тайм".
20.50 — 22.30 "Шоирнинг тақдири". Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 00.10

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мультикарусель".
19.00 "Миниатюралар". Телефильм.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 Истиқлол жамоли.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Салом, ёшлар!"
21.30 Жаҳон географияси.
22.20 Эълонлар.
22.25 Видео — "О".
00.05 Эълонлар.
00.10 "Курьер".
00.30 "...яна об-ҳаво ҳақида".
00.40 — 00.50 "Постфактум".

СЕШАНБА, 8

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 1-қисм.
9.10 Немис тили.
9.40 "Ёшлик" студияси. "Онамнинг ўгитлари".
10.20 "Болангиз мактабга тайёрми?"
10.50 "Ишбилармон".
11.20 Ўзбек куйларидан концерт.
12.00 — 13.35 "Буланка меҳмонхонаси". Бадиий фильм.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Кичкинтой" студияси. "Қўнғироқча".
18.40 "Маърифат бешиги".
19.10 "Кеча ва бугун".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида.).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Уч дугона — уч моҳирўй". Мусиқий кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 Истиқлол ва истиқбол. "Мен озодликка интилдим".
22.05 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 2-қисм.
23.05 Эълонлар.
23.10 — 23.35 "Ахборот".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Мультфейерверк".
19.00 "Табиат дунёси".
19.50 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
20.10 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
21.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.25 Видеогид.
21.45 "Теле-ательe-шоу".
21.55 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.35 — 00.15 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.45

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Салом, Франция!".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.00 "Спектр".
21.25 "Жаҳон ва биз".
21.55 " Соккер-клуб".
22.40 — 22.50 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ЧОРШАНБА, 9

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 2-қисм.
9.05 "Янги алифбони ўрганамиз".
9.35 "Ёзимиз соз ўтмоқда".
10.05 Талабалар саҳнасида.
11.05 "Билим ва амал".
11.45 Самарқанд вилоят "Дарғом таронаси" ашула ва рақс ансамблининг концерти.
12.25 — 14.25 "Ёшлик" видеоканали.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Тилга эътибор..."
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 "Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Инсон ва қонун".
20.20 Мусиқий дақиқалар.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 Истиқлол ва истиқбол. "Озод юрт қўшиқлари".
22.15 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 3-қисм.
23.20 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда — Наманган вилояти.
00.05 Эълонлар.
00.10 — 00.35 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 "Кичик дебют".
19.00 "Шинам шаҳар".
19.45 "Тошкент оқшомида".
20.45 "Хусусийлаштириш".
21.10 — 22.50 "Кинематограф".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
ЎзТВ
20.45 — 22.00 "Одамато ҳовурғаси". Бадиий фильм.
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 — 23.30

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Сахий хонадонда".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
*
"ОМАД" таништиради:
19.50 Истиқлол жамоли.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.50 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".

ПАЙШАНБА, 10

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 3-қисм.
9.10 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.40 "Ёшлик" студияси. "Бир ўлкаки..."
10.10 Сиҳат-саломатлик" почтасидан.
10.45 "Халқ оғзаки ижоди".
11.15 "Оламни асранг!".
11.45 — 13.45 Ўлмас Умарбеков. "Фотима ва Зуҳра". Муқимий номидаги Давлат мусиқали драма театрининг спектакли. Телепремьера.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Кичкинтой" студияси. "Бу дамлар ўхшар эртакка..."
18.40 "Компьютер-шоу".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Ёш бастакорлар". Султонали Раҳматов.
20.20 "Юзма-юз".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Санъатга бахшида умр". Рустам Бобохонов.
22.35 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 4-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 — 00.05 "Ахборот".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Кўнгил".
18.40 "Муҳаббатга ошно қалблар".
19.00 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 "Теле-ательe-шоу".
19.20 Видео янгиликлари.
19.40 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.15 — 22.55 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.50
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.50 — 23.40

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Ўзбекистон — қадрдон уйимиз".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Эсдалик учун дастхат".
20.15 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.15 "Умид" (ўзбек тилида).
22.05 "Қиммат ва қиймат".
22.35 — 23.05 "Фармон ва ижро".

ЖУМА, 11

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 4-қисм.
9.05 Немис тили.
9.35 "Ёшлик" студияси. "Баҳс".
10.20 "Ўзкинохроника" студиясининг ҳужжатли фильмлар дастури.
11.00 "Компьютер-шоу".
11.45 — 13.10 Тоҳир Малик. "Заҳарли томчилар". Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Мультфильм.
18.25 Болалар учун. "Қувноқлар даврасида".
18.55 "Фан фидойиси". Академик Восил Қобулов.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 I Марказий Осиё ўйинлари олдидан.
20.20 Истиқлол ва истиқбол. "Достонларда битган гулистон".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 5-қисм.
22.25 "Д. Д. Д. ва бошқалар". Спорт кўрсатуви.
23.25 "Назм ва наво". Огаҳий лирикаси.
00.15 Эълонлар.
00.20 — 00.45 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар дунёси.
19.00 "Ўтмишсиз келажак йўқ".
19.30 "Билиб қўйган яхши".
20.00 "Шаҳар юмушлари".
21.00 "5+1".
21.30 "02" тўлқинида.
21.55 — 23.00 "Эгнар чашмаси". Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.50

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мультикарусель".
19.00 "Зумраша" ҳузурида меҳмонда".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 Истиқлол жамоли.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 "Компьютер-Осиё".
21.40 "Кулгига нима етсин".
22.05 Эълонлар.
22.10 "Даракчи".
22.20 Эълонлар.
22.25 — 00.05 Видео — "О".

ШАНБА, 12

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 5-қисм.
8.55 Оналар мактаби.
9.25 "Раънoларни сев, гулим". Мусиқий композиция.
10.05 Футбол бўйича "Пахтакор-79" хотира турнири. Финал.
10.50 "Ўзбекистон — Ватаним маним". Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 1 йиллигига бағишланган видеофильм.
13.30 — 15.30 "Маънавият" видеоканали.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.10 Мактаб ўқувчилари учун. "Санъат ғунчалари".
18.35 "Ёшлик" студияси. "Қизлар давраси".
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Ўзбекистоним сенга". Тожикистон халқ артисти Жўрабек Набиев куйлайди.
20.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Истиқлол жамоли.
21.30 Эълонлар.
21.35 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 6-қисм.
22.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
22.40 Футбол бўйича Ўзбекистон — Қирғизистон олимпиада терма жамоаларининг учрашуви.
00.10 "Тунги ёғду". Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
9.00 "Мультфейерверк".
9.30 "Табиат дунёси".
10.00 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
10.40 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
11.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
11.55 Видеогид.
12.15 "Теле-ательe-шоу".
12.25 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
13.05 "Кинонигоҳ".
14.45 — 18.30 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".
*
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 "Рок-сеанс".
19.50 "Пульс". Хабарлар.
20.05 "Менинг кўчам".
20.20 — 22.00 "Кинематограф".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.25 — 20.45
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.55

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 "Замандас" (қозоқ тилида).
10.50 "Дўстим Тиманчи". Болалар учун фильм.
12.00 — 12.25 "Тадбиркорлик мактаби".
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.20 "Қўли гул кишилар". Телефильм.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Чинсэн".
20.30 "Би-Би-Си" янгиликлари.
20.40 "Дўстларимиз сайёраси".
21.20 "Одамлар, йиллар, ҳаёт".
22.20 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.
22.30 — 23.30 "Деҳқон даладан қайтди".

ЯКШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Истиқлол жамоли.
8.05 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.05 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 6-қисм.
10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
11.00 "Кино таҳририяти" почтасидан.
11.45 "Қўшиқларим сизга армуғон".
12.10 "Бунёдкор". Курувчилар кунига бағишланади.
12.30 Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм. 7-қисм.
13.20 — 15.20 "Болалигим — пошшолигим". Видеоканал.
***
17.55 Истиқлол жамоли. Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.10 "Эртаклар — яхшилик етаклар".
19.05 "Ойнаи жаҳонда..."
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 "Якшанба оқшомида". Курувчилар кунига бағишланади.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ҳафтанома".
21.30 Истиқлол жамоли.
21.35 Эълонлар.
21.40 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. "Қутлуғ қон". Видеофильм, 7-қисм.
22.30 Эълонлар.
22.35 "Қанотлар парвози". Бадиий фильм.
00.05 — 00.35 "Ҳафтанома".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
10.00 "Омад" тақвими.
10.05 "Кўнгил".
10.10 "Муҳаббатга ошно қалблар".
10.30 "Ишингиз бароридан келсин!"
10.40 "Теле-ательe-шоу".
10.50 Видео янгиликлари.
11.10 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
12.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.45 — 14.25 "Кинонигоҳ".
***
17.00 "Совға".
17.30 Жаҳон географияси.
18.20 Эълонлар.
18.25 Видео — "О".
20.05 Эълонлар.
20.10 "Курьер".
20.30 "...яна об-ҳаво ҳақида".
20.40 "Постфактум".
20.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 "Кулгига нима етсин".
21.35 "Авто-салон".
21.55 "Америка юлдузлари".
22.25 Эълонлар.
22.30 "Даракчи".
22.40 Эълонлар.
22.45 — 00.15 Видео — "О".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.20 — 21.50
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.50 — 23.35

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
9.00 "Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!". Мультфильм.
9.30 "Менинг кўчам".
9.45 "Хушчақчақ суҳбат".
10.25 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
12.05 — 12.15 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.00 "Мусиқий саёҳат".
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 "Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси". Покистон Ислом Республикасининг миллий байрами кунига бағишланади.
20.45 "Би-Би-Си" янгиликлари.
20.55 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.55 "Бу ажиб дунё".
22.15 — 22.25 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

Аёл олами

Авлод соғломлиги учун

АЁЛЛАРИ соғлом бўлган юртнинг болалари ҳам соғломдир! Зеро, келгуси авлод саломатлигига асос яратиш учун ҳам аввало соғлом фарзандлар туғилишини таъминлаш зарур. Келинг, шу сўзни кенгроқ изоҳлайлик. Ўзбекистон мустақил давлат сифатида жаҳон доирасига қадам қўйди. Эндиликда у келажаги буюк давлатга айланиши учун Президентимиз айтганидек, эзгу-ишларни амалга оширишга қодир бўлган соғлом, жисмоний камол топган кучли авлодни тарбиялаб вояга етказиш зарур бўлади. Барчамиз шу мақсад йўлида зарур шарт-шароит яратишга маъсул эканлигимизни унутмаслигимиз керак.

Шифокор сўз сўрайди

Ҳузуримизга гоҳо узоқ қишлоқлардан ҳаста аёллар нажот истаб келишади. Баъзилари узоқ йиллардан бери фарзанд кутаётгани, қанча жойларда даволанса-да, натижаси бесамара бўлаётгани ҳақида куюниб гапирсалар, баъзилари эса сўнгги боласини туққанидан кейин боши касалдан чиқмай қолганини айтиб ёрдам сўрашади. Аслини айтганда, ҳар икккала хил дарднинг ҳам илдизлари чуқур. Чунки, хасталик бирданига бошланмайди. У жуда секин вояга етади, вояга етиб улғайгач, уни даволаш айниқса қийин! Бу соҳада аёлни ҳам айблаб бўлмайди. Негаки, аёллар ўзларидаги шамоллаш хасталигини узоқ вақт билолмайдилар. Билишганда ҳам кўпинча эшитган-билганлари — туркона дори-дармон қилишади. Бундай «даволаш» фойда берсаку яхшия, аммо кўпинча у касалликни баттар оғирлаштириб қўйиши мумкин! Ҳар бир аёл ўзидаги касаллик тури, у қачон бошлангани ва қандай кечаётгани ҳақида шифокорлар ёрдамида аниқ билиб олиши ва шундан сўнггина шифокор маслаҳатига кўра даволаниши зарур.

Кўпинча аёлларни бепуштликка олиб келувчи бош сабаб ҳам унинг танасида шамоллаш асорати борлиги, кўпинча бу касалликнинг ўтказиб юборилганлигидир. Айтайлик, кечагина тўйи бўлиб ўтган келинчак танасидаги оғриқлардан шикоят қилиб аёллар шифокорига мурожаат этади. Шифокор уни синчиклаб кўриб, жинсий органларида шамоллаш борлигини айтади. Аёл ҳайрон? Қачон шамоллади у? Ваҳоланки аёл қизлик пайтларидаёқ шамоллаб қолган ва буни ўзида сезмай юраверган. Қиз болалар балоғат ёшида бўлишса-да, кўпинча ўз соғликларига кўпам эътибор бераверишмайди. Улар совуқ кунларда пайпоқсиз кўчада юриши ёки бирор захкаш жойда яқин дугонаси билан соатлаб суҳбатлашиб ўтирган бўлиши мумкин. Шундай арзимас сабаблар ҳам қизларнинг табиатан жуда нозик бўлган танасида шамоллаш асоратини қолдириши мумкин. Ҳар бир она ўз қизининг ҳатти-ҳаракатини кузатиб бориши, қиз болани ўз соғлигини асрашга ўргатиши зарур.

Аёлларда фарзандсизликка сабаб бўлувчи яна бир сабаб — атроф экологиянинг бузилишидир. Биз нафас олаётган ҳаво, ҳатто егули-ичгулигимиз ҳам ана шу «бузилиш» билан боғлиқ. Шу учун ҳам аёл жисмини турли касалликларга чалинишдан эҳтиётлаш лозим бўлади. Чунки, танада учрайдиган ҳар бир касаллик ҳатто аёлнинг аҳвол-руҳияси, кайфияти ҳам фарзандсизлик хасталигига сабаб бўлиши мумкин! Баъзан, аёл келин бўлиб тушганидан сўнг бир-икки йил ўтгач, уни теварак-атрофдагилар «у-бу дори-дармон қилиш»га ундашади, аёл ҳам ҳали айтганимиздек ўзича даволана бошлайди. Йўқ, бу аксар ҳолларда тўғри бўлиб чиқмайди! Аёл ўзини майиб қилиб қўйиши мумкин бу ҳолда! У ўзича даволаниб, натижа бўлавермагач, тушкунликка туша бошлайди, бунинг устига уни гап билан «чақиб» оладиганлар кўпаяди, баъзан эри ҳам силтаб ташлаши мумкин. Бунда аёл ўзини ҳеч нарсага қодир эмасдек, жуда айбдор сеза бошлайди. Мана шу тушкунлик ҳолати унинг саломатлиги ёмонлашувига янада кучли таъсир кўрсатади. У соғайиш ўрнига баттар касаллик орттиради ўзига. Мен ҳар бир аёлнинг турмуш ўртоғига ҳушёр бўлишларини, аёлнинг беҳад сирли қалбини тушуниб-авайлаб, қадрига етишга интилишини истардим.

Институтимизда айни пайтда «Оила ва никоҳ» консултацияси маслаҳатхонаси фаол ишламоқда. Жуда кўп фарзандсиз эру-хотинлар бу ерга келишиб, тажрибали шифокорлар кўригидан ўтишиб, энг муҳими уларнинг маслаҳат ва тавсияларига кўра даволаниб, охир-оқибатда ўз мақсадларига эришаётганлари маълум. Бу учун келин-куёвлар ўзлари яшаётган жойдаги поликлиникадан касаллик варақаларини ва турли тиббий кўрик натижаларини ўзлари билан бирга олиб келишлари лозим. Бизда ҳам 3-4 хил тиббий кўриклардан ўтилади. Шулардан бирма-бир ўтилгандан сўнг, ҳамма кўрик натижалари жамлангач, яхлит хулоса чиқарилади. Қандай даво чораларини қўллашни албатта шифокор белгилайди!

Мен узоқ йиллик тажрибага эга бўлган аёллар шифокори сифатида фарзандсизлик хасталигига сабаб бўлувчи бир қанча ходисаларни айтиб ўтай. Никоҳ қуриш аввало фарзанд кўришдек мураккаб физиологик жараёнлар билан алоқадор бўлганлиги сабабли жуда эрта турмуш қуриш кўпинча пуштсизликка олиб келади. Илмий текширишлар шуни кўрсатадики, қизлар ва йигитлар деярли 20 ёшдан кейингина анатомик ва физиологик жиҳатдан бутунлай камолатга етадилар. Шу учун ҳам қизлар 20-22 ёшда, йигитлар 23-25 ёшда турмуш қуришлари мақсадга мувофиқдир. Келин-куёв орасидаги ёшнинг фарқи 3-6 ёшгача бўлгани маъқул.

Ҳар бир қурилаётган оила бахтли бўлиши учун аввало никоҳланувчилар соғлом бўлиши зарур. Турмуш қурадиган ёшлар олдиндан тиббий кўрикдан ўтказилса яхши натижа беради. Шунингдек, соғлом турмушни издан чиқарадиган ва ирсий касалликларга сабабчи бўладиган салбий урф-одатлардан бири яқин қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳдир. Биз шифокорларга маълумки, асосан фарзандсизлик, фарзанд бўлганда ҳам унинг туғма нуқсонлари билан туғилиши ҳам яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳларда кузатилади.

Аёл — гулдан яралган... Унинг гулдан-да нозик кўнгли фақат яхшиликни, яхшиларга суюмли бўлмоқни истайди. Бордию, у бераҳм қўллар билан эзғиланса, тошбағир диллар билан азоблансачи, у ҳолда аёлнинг гулдек кўнгли чўкади. Кўнгли чўккан аёл ўзини энг бахтсиз санайди, бир дардига икки дард қўшилади. Дардманд аёл эса она бўлишга жуда қийинлик билан эришади, эришган чоғида ҳам ундан соғлом фарзанд туғилиши қийин. Аёлнинг яқинлари «асосан эри ва унинг қариндош-уруғлари» аёлга шафқат кўзи билан қараши, зарур бўлганда меҳру-мурувватини дариғ тутмасликлари керак. Чунки, фарзандсиз аёлнинг кўнгли шундоғам ярим, ўксик бўлади. Биз ҳар биримиз ноўрин ҳатти-ҳаракатимиз ёки бирор қалтис сўзимиз билан улар кўнглини янада оғритиб қўйишдан эҳтиёт бўлмоғимиз керак. Келажак авлоднинг соғломлиги учун ҳам асрашимиз керак, Аёлни. Зеро, кўнглимизда яхши ниятлар бисёр экан, Оллоҳ ўзи мададкор бўлгай!

Муҳтарама СОДИҚОВА,
Республика Акушерлик ва гинекология илмий-тадқиқот институтининг аёллар шифокори, профессор.

Акс-садо

ЎҒЛИНГИЗНИ НЕГА ЭРТА УЙЛАНТИРАСИЗ?

МЕН «Тошкент ҳақиқати»нинг доимий мухлисларидан бириман. Саҳифада берилаётган материалларнинг, айниқса, «Аёл олами»га мактублар» рукнининг шайдосиман. Шу йил 3 июнь сонида берилган Умида исмли қизимизнинг «Афсусларимдан фойда йўқ» мақоласи мени қаттиқ ташвишлантирди ва шу мактубни ёзишга жазм қилдим.

Касбим ўқитувчи. Маҳаллада яшайман. Ўзингизга маълум, бунақа жойда каттароқ масалалар у ёқда турсин, ҳатто бировнинг сигири туғса ҳам ҳамма дарров хабар топади.

Ёшлик чоғларимда ёши ўтиб қолган қизлар ҳақида гап кетганида, албатта уларнинг бирор нуқсонлари бўлса керак, деб ўйлардим. Ёш ўтиб, ҳаётни чуқурроқ тушунганим сари бу фикрларнинг у қадар тўғри эмаслигини англаб етдим. Айниқса, кейинги йилларда мактабни аъло баҳога битирган одобли, билимли, ҳар томонлама тўкис қизларнинг «қари қиз», «ўтириб қолган қиз» номларини олишлари мени ташвишлантиради. Хўш, нега шунақа?!

Ўйлаб қарасам, йигитларимизнинг жуда эрта уйланиб жетишлари ҳам бунга таъсир ўтказаётган экан. Нега дейсизми?

Ўзингиз ўйлаб кўринг. Узоқ эмас, ўн-ўн беш йиллар илгари йигитлар 24-25 ёшга етмай оила қурмасди. Бирор ҳунарни эгаллаб, бирор касбнинг бошини тутиб, ана ундан кейин уйланиш ҳаракатини қилишарди. Ўша йиллари қурилган оилаларни ҳаёлан кузатаман. Деярли 90 фоиздан ортиғи бир никоҳда, болалари тарбияли, ақлий жиҳатдан етук.

Ҳозирчи? Аксарият ҳолларда ўғил болалар 18-19 ёшнинг нари-берисида уйлантириб қўйилаяпти. Албатта, бу ёшдаги йигитларга 16-18 ёшдаги қизлар келин бўлади. Йигитлар бирор касб-ҳунарни эгалламай туриб, ота-онасига моддий жиҳатдан ёрдам беришга улгурмай туриб, ҳали оилавий ҳаёт масъулиятини чуқур идрок қилмай туриб уйланаётган бўлса, ёш турмуш қураётган қизларимизнинг аҳволи бундан ҳам баттарроқдир. Кўпчилик қизлар мактабни битирар-битирмас, ҳақиқий севгига дуч келиб-келмай ҳали яхши синашта бўлмаган йигитларга узатилаяпти. Буни худди «Спортлото»дагидек таваккал қилиш дейилади.

Нега энди ота-оналаримиз бунчалик шошиб қолишди? Ҳали ўсмирлиги ўтиб ё ўтмаган ёш фарзандларини уйлантиришдан нима манфаат бор? Ахир бу тиббий жиҳатдан ҳам тўғри эмас-ку. Назаримда болаларни эрта турмуш курдириш «мода» тусига кириб қолаётгандек... Қайдам. Лекин мана шу ҳолат давом этаверса, кўплаб қизларимиз Умиданинг ҳолига тушиб қолмаслигига ҳеч ким кафолат бермайди.

Ёқутхон МЎМИНОВА,
муаллима.

ЖОНДАН КЕЧМАЙ, ДАРЁ КЕЧИЛМАС

АЁЛ қалби, аёл олами, аёл меҳри... Мен аёл қалбини кенгликда осмонга, оламини уммонга, меҳрини қуёшга қиёс этгим келади.

Зеро, аёл қалби барча қувончу ташвишларни осмондек кенг бағрига сиғдира олади, дардини яшириб, сиз билан қувончини баҳам кўради. Аёл оламининг тубида сиз ва биз билган ёки билмаган орзу-ю-армонлари борки, улар уммон тубидаги тошлардек сон-саноқсиз. Уммон ҳар қанча мавжланса ҳам бу тошларни юзага чиқара олмаганидек, сиз ҳам аёл оламидаги пинҳона армонларини илғаб ололмайсиз. Аёл меҳри қуёш нуридай қайноқ, унинг меҳридан фарзандлари, турмуш ўртоғи... борингки, бутун инсоният яшариб-яшнаб келмоқда. Аёл меҳри тушмаган хонадон эса булутли ҳаво кабидир, қуёшни тўсиб, ёмғир пайдо этади. Мен бу қиёсни бежиз келтирганим йўқ, орамизда шундай аёллар кўп экан, ҳаётимиз мазмунли, қадримиз эса баланд бўлиб бораверади.

Оқилахон — исми жисмига монанд, ҳусну малоҳатда тўкис, илмга ташна, шеъриятга ошно қиз эди. У дорилфунунда таҳсил олаётган даврида фақат ўқиш билан банд бўлди, ўткинчи ҳавас ва туйғуларга берилмади. Шундай бўлса керак, учинчи курсда ўқиётганда ота-онаси орзуси-обрўли, ўқимишли хонадонлардан бирига келин бўлиб тушди. У бахтиёр ва шод эди. Қайнонаси, овсини, турмуш ўртоғи билан ҳамкасблигидан суҳбатлари жўшқин ва мароқли эди. Тез орада Оқилахон ва Комилжонлар апоқ-чапоқ бўлиб кетдилар, ҳали дунёга келмаган фарзандларига муносиб ном ахтара бошладилар. Шундай кунларнинг бирида қайнонаси Роҳатой ая кўнглини очди:

— Болам, яқинда фарзандли бўласиз. Бошим осмонга етгудек, аммо бир илтимосим бор. Ўзингиздан қолар гап йўқ, овсинингиз Лобархонни қизимдек кўраман. Мана, беш йилдан ошдики, тирноққа зор. Сиз ҳали ёшсиз, шу туғиладиган фарзандингизни муллаакангизга берсангиз. Ўқишингизни ҳам бемалол тугатиб оласиз. Ниятим, тўнғич ўғлимнинг ҳам фарзанди бўлиб, бағрини тўлдирса. Сизга эса худойим яна қўша-қўша фарзандлар беради. Хуллас, ака-укаларни биридан бирини кам қилмасин экан...

Оқилахон бир зум карахт бўлиб қолди. Ёш эканми ёки қайнонасининг ўз онасидек меҳрибонлигими ёки овсинидан фақат яхшилик кўриб, билмаганини яшириб, яхшилигини ошириб келаётгани учунми... хуллас, бу оиладан миннатдорлиги учун қандай қилиб розилик бериб юборганини билмай қолди.

Фарзанд туғилди, у қош-кўзлари қоп-қора, паҳлавон, кўрса кўргудек ўғлон эди. Оқилахон фарзандига оқ сут бериб термулар экан, розилик бериб адашганини тушунди. Ахир, биринчи фарзанди бўлса, яна ўғил бўлса, қандай қилиб юрагини узиб, шодлигу қувончи бўлмиш дилбандини овсинига беради? Бу ҳам ҳолва экан, бир ойдан сўнг «Меҳри тушса ажратиш қийин бўлади», — деб ўғлига сут бера бошлашди. Эҳ, ахир она меҳри бир сониядаёқ фарзандига сут билан сингиб кетади-ку! Ана энди азобли кунлар бошланди. Оқилахон кечалари ҳам туриб, Лобархон эшигига қулоқ тутади: болам йиғламаётганмикан? Кундузлари эса кўзлари нигорон: қўлимга олиб бироз эркаласам! Ўқишда ҳам хаёли ўғлида. Худо сабр берар экан, аста-секин ўрганди. Энди уни бошқа дард эза бошлади: орадан беш йил ўтди. Лобархон ва Олимжонлар ўғли Шоҳруҳни ўз фарзандларидек суюб катта қилмоқдалар, кичик овсини ҳам икки фарзандли бўлди, аммо Оқилахон фарзандга зор. Ўзини қўярга жой тополмайди. Қайнонаси ҳамон унга парвона, кўнглини кўтаради, эртаю кеч худодан унга фарзанд сўрайди. Илтижолар бекор кетмади, Оқилахон кетма-кет фарзанд кўрди, ҳозир икки ўғил ва бир қизнинг онаси. Мен Оқилахондан ҳозир қандай яшаётганларини, ўғли ўз онаси кимлигини билиш-билмаслиги ҳақида сўрадим:

Турмуш чорраҳаларида

— Қайноғам ва овсиним билан ҳозир ҳам бир ҳовлида яшаймиз. Аҳилмиз, орамиздан ёмон гап ўтмади. Ўғлим Шоҳруҳ Лобархонни «ойижон», мени «аяжон» дейди. Келинли ҳам бўлганмиз. Шоҳруҳ 7-синфгача ҳеч нарса билмади. Бир куни у касал бўлиб қолди. Биргалашиб касалхонага олиб бордик. Шифокорлар «Касали оғир эмас, кетаверинглар», — деб олиб қолишди. Менинг кўнглим ғаш эди, қолмоқчи эдим, «Кераги йўқ, хавотир олсангизлар мана бу номерга телефон қилинглар», — деб бизни уйга жўнатиб юборишди. Мошкичири кавлаяпману, хаёлим ўғлимда. Кўнглимга ғулғула тушиб, ўғлимнинг овозини эшитаётгандай бўлавердим. У мени чақирарди. Охири, бўлмади. Қўнғироқ қилсам, «Кўричак бўлган экан, ҳозир операциядан чиқди», — дейишди. Ҳаммамиз «учиб» бордик. Шоҳруҳ ўзига келгач, ҳол-аҳвол сўрадик. Шунда Шоҳруҳ менга қараб: «Яхшиям сиз тепамда туриб, бошимни силаб турдингиз, ая, оғриқни унча сезмадим», — деди. Лобархон «ялт» этиб менга қаради ва «Барибир она кўнгли сезаркан», — деди. Ҳа, худо ўғлим кўнглига ҳақиқатни солган эди. Кейин у қасалхонадан чиққач, биз бор воқеани айтдик. Ўғлим мени ҳам, Лобархонни ҳам хижолат қилмади. Иккимизга бирдек муомала қилаверди.

Ҳақиқатан ҳам Шоҳруҳ ақлли фарзанд экан. Ўз йигитлик бурчини Латвияда ўтар экан, уйга тез-тез хат ёзиб турар эди. Оқилахонга эса баъзан уйга, баъзан ишхонасига мактуб жўнатарди. Бир кун Оқилахон қараса, хатжилддаги муҳр Латвия эмас, бошқа жойники. Нега?

У тезда турмуш ўртоғидан рухсат олиб, ишхонасидан командировка тўғрилаб, Латвияга жўнади. Муҳр кичик бир қишлоқни кўрсатиб турарди. Излаб-излаб шу қишлоқни, сўнг касалхонани топди. Ўғли машқларнинг бирида яраланган эди. Оқилахон шифокорлар билан гаплашди, Шоҳруҳнинг кўнглини кўтарди. Хайрлашиш олдидан ўғли: «Аяжон, касаллигимни ойимга билдирманг, безовта бўлишмасин», — деб илтимос қилди. Ҳалигача бу Оқилахон ва Шоҳруҳнинг киши билмас яширин сирлари. Лобархон ҳам она, у Шоҳруҳни тўғри тарбиялай олди, оқ сут беролмаса-да, қайноқ меҳрини берди. Буни тушунган Шоҳруҳ уни эъзозламоқда. «Аммо она кўнгли бошқа экан, ҳамма нарсани сезади, аям мен учун ярим, балки чин фариштадир» — дейди Шоҳруҳ.

Мен Оқилахондан бу яхшиликни нима учун қилганини сўрайман:

— Ўқимишли оилада катта бўлдим. Хизматим, касбим туфайли кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлдим, тинимсиз ўқидим. Ноил сурасининг 82-оятида шундай ёзилган: «Кимки яхшилик билан келса, бас, унинг учун ўша яхшилигидан кўра яхшироқ мукофот бўлур ва улар ўша куннинг даҳшатидан омондадирлар». Яна бир оятда ёзилишича, «Аллоҳ таолога фарзлардан сўнг амали солиҳларнинг энг севимлиси мусулмон кишининг дилига хурсандчилик солишдир». Лекин киши кўнглини шод этиш осон эмас, шундан «Жондан кечмай дарё кечилмас» деб бежиз айтилмаган.

Оқилахон яхши хулқи ва олижаноблиги билан бир эмас, ўнлаб кўнгилларни шод этди, кўнгли яримларни бутлади, қайнона дуосини олди. Эндиликда ўзи ҳам тахтли, ҳавас қилса арзигулик бека ва ўз касбининг фидойиси. Шундай аёллар бор бўлсин, омон бўлсин! Улар билан олам мунаввар, улар билан одамизод кўнгли нурафшон!..

Маҳмуда ЗОИРХОН қизи,
халқ таълими аълочиси.

Дугоналар. Сурат-лавҳа.

ҚАРИЯЛАР УЙИДАГИ ТАНТАНА

Жанубий Африка Республикасининг Йоханнесбург шаҳридаги қариялар уйида ғалати тантана нишонланди. 1881 йил 27 июлда туғилган Дора Рамативе ўз тенгқурлари ва оила аъзоларини туғилган куни тантанасига таклиф этди. Жумладан бу тантанада 105 ёшли Эмилия Молефе ҳамда 77 ёшли катта қизи Маргарет Работапи иштирок этдилар. 116 ёшли кампирдан узоқ умр кўриш сабабини сўрашганда «бунинг сири — тўғри овқатланганлигим ва маълум ахлоқий қоидаларга риоя қилганлигимдир» деб айтди. Кампир чигиртка, қовоқ уруғи, тошбақа гўшти, ёввойи гиёҳлар, қуруқ меваларни хуш кўрар экан. «Ота-онагизни эслаб турсангиз сизнинг умрингиз узоқ бўлади», деб маслаҳат берди юбиляр.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозир ер юзида яшаётган энг кекса аёл ўзининг 120 ёшини 21 февралда қаршилаган француз Жанна Калмандир.

Қизлар баҳсга чорлайди

МУҲАББАТ!

«Бир дунё севинчсан, ё шунчалик ғам...» деганди бир шоир. Нақадар тўғри ўхшатиш. Висол — севинч, ҳижрон — ғам. Бирида сен дунёга сиғмай кетасан, бирида дунё сени сиғдирмайди...». Муҳаббат шу икки тугён орасидаги қудратли туйғу.

Муҳаббат девонаи Машрабга ширин азоб берган илоҳий неъмат. «Азалдан то абад кўнглим қутулмас ишқ балосидан» дея яшаган шоир умрининг охирги куни ҳам дор остига келаркан, «Тушди савдойи муҳаббат бошима...» деб нола қилади. Ана шундай кучли туйғудир, Муҳаббат...

Мен бу қизларнинг ҳар бирини танийман. Улар билан махсус уюштирилган «Қизлар даврасида» учрашганман. Турли мавзуларда баҳслашганмиз , Муҳаббат ҳақида кўпроқ... Чунки уларнинг аксарияти муҳаббат ёшидаги қизлар эди! Муҳаббат ёши — балоғат ёши. Шу ёшдаги муҳаббат туйғулари энг соф, покиза, беғубор бўлади. Ишонмайсизми? Қизлар суҳбатига қулоқ тутинг-чи?

«БЕЛИДА БЕЛБОҒИ БЎЛСА ЙИГИТНИНГ...»

Солиҳа ҒОЙИБОВА — 19 ёшда (Паркент тумани) — Муҳаббат ҳақида фикр юритишимга балки ҳали эртадир. Лекин мен ҳам кимнидир жуда қаттиқ севишни, ўзим ҳам шунчалик қаттиқ севилишни орзу қиламан. Ҳақиқий севги китобларда ёки кинолардагина бўлади, дейишади. Менимча, бу нотўғри. Ҳаётда ҳам бир-бирини тоабад севиб эъзозлагувчилар учрайди. «Ажралишдан қўрқмайман, аммо. Мен қўрқаман севиб қолишдан» дейилган машҳур бир шеърда. Мен ҳам ҳозирги ёшимда севиб қолишдан қўрқаман. Негаки ҳаётни ҳали яхши билмайман, севгида ҳам адашишим мумкин. Ҳарҳолда бу менинг шахсий фикрим.

..

Дурдона ЯХШИБЕКОВА — 24 ёшда (Бўка тумани) — «Муҳаббат ўзи эски нарса, аммо ҳар бир қалб уни ўзича янгилайди», — деган Ҳоди Тоқтош. Муҳаббат менинг назаримда гўзал туйғу, у инсоннинг юрагига кириб, уни-да, гўзаллаштиради. Муҳаббатли қалб энг гўзал қалбдир.

Мактабда ўқиб юрган чоғларимизда бир синфдошим билан қалин ўртоқ эдик. Бирга дарс тайёрлаб, мактабга ҳам бирга бориб-келардик. Юқори синфга ўтганимизда ҳам бу муносабатларимиз ўзгармади. Шунда қизлар у йигит билан мен ҳақимда миш-миш тарқатишибди. «Улар бир-бирини яхши кўришади» дейишибди. Бу гапни дарров бизга етказишди. Шу кундан бошлаб орамизда «нимадир» пайдо бўлди. Очиғи, самимий дўстлигимизга дарз етди... Мактабни битиргач, биз икки дўст икки томонга кетдик. Худди орада бирор гап ўтмагандай... Ўшандан буён «ўғил бола билан қиз бола ўртасида дўстлик бўлиши мумкин эмас!» деган фикр пайдо бўлган менда...

Шоҳида ТУРДИЕВА — 21 ёшда (Ўртачирчиқ тумани) — Бир куни узоқ қишлоқдаги холамникидан қайтаётиб кечга қолиб кетдим. Аксига олиб автобусдан дарак йўқ. Икки соатлар чамаси кутдим, ҳеч бир йўловчи машина ҳам ўтмади. Ноилож орқага — холамникига қайтиб кетмоқчи бўлдим. Худди шу пайт қаердандир икки киши пайдо бўлди. Ғира-ширада уларга тикилиб қарадиму, даҳшатга тушдим. Мастга ўхшашади, кўзлари ғалати... мени кўрсатиб, бир-бирига шивирлашди. «Энди ўлдим...» дедим. Атрофимда ҳеч ким йўқ, ахир. Ҳалигилар менга қараб кела бошладилар. «Яқинлашманглар, ҳозир бақираман» дедим. Улар тиржайишди ва мени ўзларича мазах қилишди: «Вой-вой, ҳали ноз ҳам қиладиларми?». Шу пайт сал наридан яна бир киши аста-секин кела бошлади. «Бу ҳам безори бўлсая, ҳали учовлашиб...». Оёғимда дармон қолмади. Келаётган киши яқинлашди. Ҳаммамизга бирбир қараб вазиятни тушунди. Сўнг икки безори ёнига бориб уларни инсофга чақирди, «уйларингга бориб дам олинглар» деди. Улар «бор, бизнинг ишга тумшуғингни тиқма» деб уни қўрқитмоқчи бўлишди. Шунда бу йигит нимадир қилди, иккoвиям ерга ағнади. Каратэни биларкан... Сўнг мени холамникигача кузатиб қўйди. Йўлйўлакай бир оғиз сўз демади. Мен эса унинг юзига қарашга уялардим. «Мен ҳақимда ёмон хаёлга бормадимикин?» дея ўйладим. Бу воқеани холамга шоша-пиша айтиб бердим. Шунда холам «Белида белбоғи бор йигит экан, у» деб ўзларича узоқ дуо қилдилар. Мен эса ҳали-ҳали ўша «белида белбоғи бор йигитни излайман». Аммо, ҳеч тополмайман. Яратганнинг ўзи уни менга бироркуни рўпара қилар...

Руҳсора АЛИМОВА — 23 ёшда (Зангиота тумани) — Агар муҳаббат соф бўлсагина, у абадий бўлади. Баъзилар «турмуш қургандан сўнг муҳаббат йўқолади, муҳаббат фақат йигит ва қиз орасидагина бўлади» дейишади. Йўқ, мен бунга қўшилмайман. Менинг катта акам бундан уч йил аввал уйланган. Кеннойим ширинсўз, оқила аёл. Иккалови севишиб турмуш қуришган. Мана уч йилдирки, бир-бирларига меҳру-муҳаббатлари зиёда. Жиянимнинг туғилиши улар ўртасидаги муҳаббатни янада кучайтирди. Мен уларга ҳавас қиламан. Ўзим ҳам шу кеннойим каби кимгадир суюмли, азиз бўлишни орзу қиламан...

Чамангул ЭШБЕКОВА — 20 ёшда (Ангрен шаҳри) — Муҳаббат илоҳий нарса. У жуда буюк туйғу. Баъзан турли хил енгил-елпи муносабатлар ҳам муҳаббат номи билан ниқобланади. Хуллас, муҳаббатни ҳамма ўз қаричи билан ўлчар экан бу ҳаётда... Мен юксак муҳаббатни орзу қиламан. Агар шундай муҳаббат учрамаса, унда ота-онам топган кишига турмушга чиқиб кетавераман. Наилож...

***

Қизлар, қизларжон! Сизнинг хаёлингиздан нелар кечди?! Дугоналарингизнинг фикр-ўйлари, орзулари сизнинг кўнглингиз торларини ҳам чертиб қўймадими беихтиёр?! Муҳаббат деб аталмиш фусункор оламга бир зум ҳаёлан сайр этмадингизми? Орзу-ўйларингизни биз билан бўлишарсиз. Ҳар ҳолда инсон тафтини инсон олади-да! Келинг, баҳсни давом эттирайлик. Мактубларингизни кутамиз.

ТАҲРИРИЯТ.

● Уй бекаларига

БИР ЧИМДИМ ТУЗ ФОЙДАСИ

● ИЙЛАБ кўпиртириладиган тухум оқига жиндаккина туз ташланса, у тез кўпиради ва кўпик турғун бўлади.

● САРИМСОҚПИЁЗ тозалангандан кейин қўл туз билан ишқаб ювилса, ҳеч қандай ис қолмайди.

● РЎЗҒОРДА ишлатиладиган товани туз ёрдамида осонгина тозалаш мумкин. Уни оқ қоғоз билан яхшилаб артгач, йирик туз билан ишқаланг ва совуқ сувда ювиб ташланг.

● ТУКЛИ сочиқни ювиб, чайиб бўлгач, бироз туз қўшилган сувга солиб қўйинг, кейин сиқиб олиб ёйсангиз, туклари пахмайиб, юмшоққина бўлади.

● ТУРЛИ ёғлар солинган идишга бироз туз ташлаб қопқоғи очиқ қолдирилса узоқ вақт бу ёғлар яхши сақланади ва ундан ачимтир ҳидлар келмайди.

● ГУРУЧНИ юваётганингизда сувга 1—2 қошиқ туз солиб юборсангиз ғубори тез кетади ва сувдан олиб қўйилганда ҳам дарров увқаланиб кетмайди.

● ПИЁЗ тўғрагандан кейин пичоқ туз билан ишқаб ювилса, ундан пиёз ҳиди келмайди.

Саҳифани Гулчеҳра ЖАМИЛОВА ва Зарифа ЭРАЛИЕВА тайёрладилар.

Спорт ● Спорт ● Спорт ● Спорт ● Спорт

ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАРНИНГ АТЛАНТАДАГИ ҒАЛАБАСИ

АҚШнинг Атланта шаҳрида жисмоний камчилиги бўлган кишилар учун ўтказилган махсус жаҳон олимпия ўйинлари ниҳоясига етди. Мусобақаларда 140 мамлакат спортчилари қатнашди. Ўзбекистонлик спортчилар футбол ва енгил атлетика бўйича беллашдилар.

Республикамиз футболчилари ўз кичик гуруҳларида болгариялик футболчиларни 2:1, Луизиана штати командасини 8:0, Нью-Жерси штати спортчиларини 2:0 ҳисобида ютиб, фақат Кения командасига 1:2 ҳисобида ютқазишди.

Бу — финалда Боливия ва Кения командалари каби кучли жамоалар билан учрашиш имконини берди. Ўзбекистонликлар боливияликларни 2:0 ҳисобида енгиб, кенияликларга яна — бу гал 0:3 ҳисобида — ютқазиб қўйишди ва натижада иккинчи ўринни эгаллашди.

Терма командамиз бош мураббийси Александр Саушкиннинг фикрича, бу муваффақиятда Ёдгор Эгамбердиев, Умид Исмоилов, Александр Ли, Омад Маликов ва Денис Васильевнинг ҳиссаси катта бўлди.

Енгил атлетикачиларимиз ҳам катта муваффақиятга эришди. Галина Резанцева 50 метрга югуриш ва узунликка сакрашда яхши натижа кўрсатиб, иккита олтин медални қўлга киритди.

Ака-ука Василий ва Михаил Жировлар Тошкентга иккитадан кумуш медал билан қайтишди. Улар югуриш ва тўп отишда ана шу ютуққа эришди.

Комила Низомиддинова 100 метрга югуришда бронза медалига сазовор бўлди.

Бутун дунёда бу тоифа мусобақаларга катта аҳамият берилади. Чунки, улар жисмоний нуқсони бўлган кишиларни кураш ва ғалабалар нашъасини ҳадя этадиган тасодифларга тўла гўзал спорт оламига бошлаб киради.

АҚШ Президенти Билл Клинтон мазкур ўйинлар ташкилот қўмитаси раиси эди.

Ўйинларнинг маданий дастури ҳам турли-туман ва бой бўлди.

(ЎзА).

ОСИЁ КУБОГИ ҚЎЛГА КИРИТИЛДИ

Самбо кураши бўйича Осиё чемпионлиги учун мусобақалар Бишкек шаҳрида ўтказилди. Қитъанинг ўн икки мамлакатидан келган полвонлар гиламга тушишди. Ўзбекистон терма жамоаси Қирғизистон, Қозоғистон, Туркманистон полвонларини енгиб, ҳал қилувчи жангни Мўғулистон самбочилари билан олиб борди. Бу беллашув ҳам ўзбекистонликлар фойдасига ҳал бўлди. Юртдошларимиз қитъа чемпиони бўлиб, бош совринни қўлга киритдилар.

Шахсий мусобақада бекободлик Рудольф Ким (48 кг. вазнли) барча рақиблари устидан ғалаба қозонди ва олтин медаль билан тақдирланди. Умуман мамлакатимиз терма жамоаси Қирғизистон пойтахтидан 22 медаль билан қайтди.

Ёш самбочиларимиз ўз тенгдошлари ўртасидаги биринчиликда 5 та олтин, 1 та кумуш, 8 та бронза медаллари билан тақдирландилар.

Собиқ Совет Иттифоқи даврида қўлланилган «Прокуратура Союза ССР» ва «Прокуратура СССР» хизмат гувоҳномалари
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.
Тошкент вилояти прокуратураси

Масъулияти чекланган «Жавоҳир-94» жамияти 1995 йил 1 августдан бошлаб ўз фаолиятини
ТЎХТАТДИ.
Даъволар 1995 йил 1 октябрга қадар қабул қилинади.

Зангиота тумани ҳокимлиги «Қорасув» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Аъзам Абдувалиевга онаси
ҲАЖАЛХОН АЯнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир муовини: Раҳимберди УМАРОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар: 33-99-15, 32-57-27.

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0337. Ҳажми — 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 18.30. 1 2 3 4 5 6